

lidvyris dabar gausias už narsumą tris rublius!

Kalėjimo vyresnysis irgi blaivus žmogus: jis netik šurkščiai elgiasi su kalininiais, dagi aplankytojams įkiriėjo.

Vėjavaišis.

(Is "L. U.")

IS RETAVOS.

Raseinių pav.

Kunigaikštienės Oginskienės dvare buvo streikas. Pareikalauta padidinti alga ant 50 procentų. Pridėta buvo 25 procentai. Visame paviete brangiau jau mokama padiniams darbininkams. Taip, piovėjai gauna ant savo valgyimo po 70 — 90 kap. per dieną.

(Is "Z.")

IS ERZVILKO.

Raseinių pav.

Vieną nedėdienį keli jaunikai, sėdėdami ant šventoriaus, skaitė ką tik pasiėmę iš krasos laikraščius. Ejo pro šalį kunigas. Pribėgęs prie jų, pradėjo šaukti, kad šventorius — šventa vieta, kad čia reikia melstis, o ne skaityti, kad tokiems vaikpalaikams dar peranksti skaityti laikraščius, kad jis neprileisias žmonių prie tokio ištvirkimo ir tt. Išdėręs jaunikačius ir pamatęs, kad jau aplinkui renkasi žmonės, kunigas paklausė jų pavarčių. Vienas vaikinas atsakė: "O kam kunigui reikia žinoti mūsų pavardes; ar gal policijai norėsi mūsų išduoti?" Supykęs kunigas, pradėjo klausinėti kitų žmonių, kaip tapo jaunikaičių pavardės, bet ir nuo jų nieko neišgirdo. Tik nemanyk, skaitytojai, kad tuo viskas būtų užbaigę. Kuriam laikui praslinkus po to atsitikimo, tie jaunikačiai gauna nuo Jurbarko žandarų už kvietimą atvažiuoti pas jį. Ir ką gi jie ten išgirdo? Žandaras, kaip ir kunigas, pradėjo barti jaunikačius, kam skaitė laikraščius ant šventoriaus, kam nepaklusnys, kam nemoka elgtis ir tt. Ant galo pasakė, kad jie gali padėkoti savo kunigui, kuris taip rūpinasis apie pavestąsias jo globai avelas. Z. T.—is.

(Is "Z.")

IS KUPRELISKIU.

Panevėžio pav.

Neperensiai Kupreliskiuos buvo atvažiuo žemiečių viršininkas(zemskis), pristavas, kamartininkas ir apie 10 stražnių su uriadniku. Toks netikėtas atsilankymas pas mus vyriausybės įvyko dėlei nesupratimų kupreliskiečių su Borzakauskų už ganyklas. Kelis kart pralošęs Panevėžyje, B. padavė skundą gubernatoriui ant žemiečių viršininko, buk jisai neteisėgiai teisiąs ir prilaikęs žmonių pusę. Žemiečių viršininkas apturėjo įsakymą nuo gubernatoriaus ištiirti ant vietos visą dalyką. Atvažiuo, viršininkas išklaušė liudininkų, sustatė "protokolą", įsakymai užsilaukė ir jo klausyti, tai viskas busi gerai.

Labai gražių žodelių, kokiais taip turtinga rusų kalba, išgirdo žmonės nuo zemskio užtai, kad atsiėmė nuo rinkiko pinigų, sumokėtas kaip vikupą už antrą pereitų metų pusmetį. Grasinio net patupdysias visus į šaltąją, ypač tuos, kurie išdavė raštelius, kad priėmė atgal nuo rinkiko pinigų, bet grasinimai ir pasibaigė. Prisiėjo tiktai vienam rinkikui už neįnešimą ir aikvojimą pinigų atsėdėti 7 paras Panevėžio kalėjime.

Traukutis.

(Is "L. U.")

IS GIELAŽIU.

Panevėžio pav.

Birželio mėnesyje pono pulkauniko Voiciackio dvare sustrėikavo dvarbėrnų žmonos. Pareikalavo, kad ponas pulkauninkas brangiau joms mokėtų už darbą. Iki streikui mokėdavo už dieną po 20 kap. po streikui gi po 25 kap. Dabar darbininkės vėl mano streikuoti ir reikalauti po 30 kap. dienai. Nekuris Pimpė, norėdamas ponui geriau įtikti, gaudino moteris visokiais būdais, bet jos jo nepaklausė ir varė savo darbą.

Pas mus rugiai užaugo gražūs. Javai irgi nusisekė.

Dievo muzikantas.

(Is "L. U.")

IS JONISKIO.

Siaulių pav.

Išvaikius dumą, ir mūsų juo-

dašimčiai pakėlė galvas augstyn: atvirai emė šnipinėti, plusti ant revoliucionierių, išdavinėti. Neseniai sumanė jie "mitingą" padaryti, zinoma, slapta nuo tų nekenciamųjų revoliucionierių. Vietą susirinkimui gavo pas J. Bartkų; jįsai taip-pat buvo išrinktas to garsaus seimo pirminku. Čia valdžios ištikimieji joniškiečiai svarstė Rusijos dartinį padėjimą, galvojo, kaip išnaikinti Joniškų revoliucijos sėklą ir pasėti jos vietoj savąją. Posėdis užbaigtas buvo, kaip ir priderant, rezoliucijomis. Viena jų skamba taip: sužinoti Joniškio revoliucionierių ir socialistų pavardes, surašyti jas ir laukti gero laiko išduoti valdžiai. Be to, nutarta "seimo" posėdžių daryti nemaziau, kaip vieną kartą per savaitę. Tokiu būdu joniškiesiems vargu ar be reiks rinkti atstovus į trečiąją dūmą, turint ant vietos savo dar-gi "seimą".... Snipas.

(Is "Z.")

IS GRUZDIU.

Siaulių pav.

Mės gruždiečiai apšvietimo reikaluose esame labai persekiojami savo klebono Rekščio. Todėl taryp klebono ir kamendorius Skorupskio esti nesupratimai, nes kamendorius žmonių apšvietimui nesigali nei skatiko, nei vargo — perka knyges ir laikraščius ir veltui žmonėms dailina. Zinoma, tam darbu klebonas yra priešingas ir kuomi tik gali, kamendoriui kliudo. Dagį vėskupui žada skusti, buk kamendorius žmones "buntavojes".

Neseniai gruždiečiai norėjo įtaisyti lietuvių vakarą. Tuo darbu užsiėmusiu buvo mūsų gydytojas ir kamendorius. Jau buvo pradėta mokintis vaidinti ir dainuoti. Bet kaip tik apie tai sužinojo klebonas, tuojaus emė pasakoti, kad tai buvo dainuotojų "revoliucijos dainos, vargoninkų gi griežtai pasakė: "jeigu tu dalyvausi tame vakare, tai pas mane neturi vietos." Merginoms gi pasakė, kad jeigu katra eis į tą vakarą dainuoti, tai tos neįleisias bažnyčion giedoti.

Taip tas mūsų sumanymas nieku ir pasibaigė.

K. A.

(Is "L. U.")

IS ŽAGARĖS.

Siaulių pav.

Gegūžės 30 d. krito nuo kažkieno paleistos kulkos plačiai apie Žagarę žinomas šnipas Zavyckas. Prieš "liuosybių dienas", dar tebeduodamas Žagarę, jįsai buvo stropus visokių Livenų, Macių, Karpovų, Egerių ir kitų į juos panašius padėjėjas. Užėjus liuosybės laikams, vienį jų išbėgiojo, kiti krito nuo nežinomos rankos, treči, apimę, tyliai sėdėjo, yt pelė po šluota. Bet kaip tik valdžia pradėjo atsigauti, tamsiosios pajegos vėl emė kelti savo galvas. Zavyckis, pirmiau apimęs, vėl pradėjo varyti senąjį darbą. Už uolumą ir darbštumą gavo Latvijos uriadniko vietą, ir tenai betarandamas, užbaigė savo dienas. Kad ir neilgai jįsai ten uriadnikavo, bet ir ten suspėjo visoj apylinkei pragarstėti savo darbais.

Kitas šnipas, Barauckis, taip pat gerai žinomas žagariečiams, jis irgi "liuosybių laikams" užstojus, buvo prasišalinęs užsienin, bet dabar, pasidrasinęs, sugrįžo ir sako, manąs uždėti Šiauliuose savo aludę. Matomai jįsai pasitiki, kad visuomenė užmiršo jo darbus, jei turi viltį į tie polnyties.

Svetės gyventojas.

Bandorių sodžių pas ukininką Paulauką tarnavo vaikas Pr. Kygas. Vieną rytą beakėdamas lauką, jis užsiėnkėjo su kaimynų bernu. Pamatęs tai šeimyninkas, liepė jam eiti namo pusryčio. Parėjus vaikiniui namo, šeimyninkas atsakė jam vietą ir už tarnautąjį laiką nieko neužmokėjo. Vaikinas, pasiėmęs 4 darbininkus liudininkais, nuėjo pas savo šeimyninką atlyginimo prašyti, bet tas, vieton užmokėti, puolė ant jo su peiliu — gerai dar, kad suspėjo kiti sulaikyti — sužeidė ranką ir parpiovė vestę. Matydami, kad pinigų negalima iš jo gauti, jie visi išėjo. Paulaukas gi sumetė, kad čia gal išėiti blogai ir gali paduoti jį į teisimą. Jis, matomai, susiuostė

su policija. Tuojaus ant rytojau atlektė uriadnikas ir visiems žinomas šnipas Každaila, panorių sumiti Kygą, kaltindami, buk jis esąs socialdemokratas ir "buntaučikas"; jo neradę, puolė prie tų 4 vaikinių, kurie buvo atėję kaip liudininkai. Juos suėmė ir niekuo nekaltus vaikinius nagaikomis gerokai apdaužė.

Matot, kokia dabar teisybė viešpatauja.

Svetės gyventojas.

(Is "Z.")

IS DUSETU.

Zarasų pav.

Ligišiol mės manėme, kad mokslas — prakilnus daiktas, kad įgyti didesnį mokslą — kiekvieno žmogaus uždavinis. Dabar gi iš mūsų jaunojo kunigo Špokevičiaus patyrėme, kad mės klydome. — "Nereikia — kalbėjo jįsai per pamokslą — leisti vaikų į didesnius mokslus, nes tai žmogų gadina, cicilistų paverčia". Ar netaria tik jis vaikams užtekiantis tos mokyklos, kurią įkurė jis azutitfėj, ir mokina kurioj viena akla (žabala) davatka. — "Didesnis mokslas atneša tik blogą... Cicilistas, kurį mokslas padaro, tai blogiausias žmogus, piktesnis už gyvulį ir piktai dvasiai lygus". Verby sanvairė patarė jįsai žmonėms, namo parėjus, pasistatyti verbas ant langų, kad jas pamatys, neįeityt į "piktą dvasią — cicilistą". Žmonės juokiasi, sakdami: "Verčiau pušines pastačius ant langų, tad greičiau pajotyti eiti".

Minėtina dar, kad kunigas atsiliepia apie Kauno gub. atstovus. Kada žmonės norėjo jiems siųsti prašymą, kad valdžia sugrąžintų Antalieptės bažnyčią, jis pasakė: "Jiems mergelės, ne bažnyčia rupi daugiau".

X.

(Is "Z.")

IS DIDŽIOSIOS PANEMUNĖS.

Zarasų pav.

Čia yra graipienės Krasičienės dvaras. Tame dvare nuo baudžiavos laikų tarnavo trys ardiarėkai. Vienas jų miškų sargas, Čaplinskas, betarandamas graipienė buvo žmonės be galo biauurs — ar pagaudavo kieno karvę miške besiganančią, ar sutikdavo ką su kirviu becinantį, tai jau tam nepraleisdavo, tuojaus jį skusdavo. Dabargi varto kiti laikai. Mat kuomet pasenėjo, tai graipienė jį išvarė į svietą šunų lodinti. Dabar jis be duonos kasknio vaikščiojo tarp tų pačių žmonių, kurinos pirmuos skausdavo. Žmonės, kad ir primena kartais jam jo darbus, bet visgi numirti iš jo nado neduoda. Antras, Klemka, senatvėje bekalėdodamas, mirė, trečias prisipašė parapijos spitolėn.

Taip tat visados dvarininkai daro — iščiulps iš žmogaus pasakutį gyventimo lašą, pasukui liepa iš bado mirti. Paklausko kėlį elgėtą, kur jaunas buvai — daugiausiai vis atsakys, dvare tarnavęs.

Plačialapis.

IS ABELIU.

Ežerėnų pav.

Abeliečiai labai mėgsta "apšvietimą" ir kaip įmanymai "švietimas". Kokį šventadienį nuėjęs Abeliusna, dirstelėk tik bet kurio žydo butan, tikrai pamatysis abeliečių "kumponią", "baltake" besisviečiant ir iš moropolų buteliukų skaityti besimokinant. Matyti daugelį abeliečių labai patinka baltakės šviesa: patarus kam verčiau laikraštį nusipirkti vieton buteliuko, dažnai išgirsi: "kas mums iš laikraščio: pusbutelį išgėrus, tai noris linksminai". Kad ir abeliečių labai mylima baltakės šviesa, kad ir nuo jos ir linksminai pasidaro, bet ji tik karčiamoj tešviečia ir tik, koliai ragauai, te linksmina. Stai dvarų darbininkai velka sunkų ponų jungą. Jų padėjimas pas mus sunkesnis negu kur kitur. Darbas čionai tešias nuo saulės tekėjimo ligi sėdimo. Kumečių algos permažos, o jų moters turi išeiti per metus 60 dienų. Kumečiai telaike tik po vieną karvę ir jų karvės gnomos ten, kur jau pono galvijų numinta. Kiaulių kumečiai visikiškai nelaiko. Smulkųjų nuomininkų padėjimas ne kuo geresnis. Taip, sakysim, Antanaišes dvare yra nemaža tokių, kurie nuomoja po 3 dešimties. Už

3 dešimties reikia mokėti nuo 40 rub. O triobų kaip ir nėra: vienur triobos be stogų, kitur sienos baltąs griuti. O dvarininkai tai šerūpi, kad jam gerą nuomą moka. Ir kamgi dvarininkai rūpintis kito reikalais. Sphidulio brolis.

(Is "Z.")

IS ANTALIEPTĖS.

Ežerėnų pav.

Pas mumis taip daug priviso vagių, kad tiesiok negalimas ramus gyvenimas. Vagis, prisidengę socialistų vardu, plėšia žmones ir net jų gyvasties nesigaili. Stai liepos 5 d. Garnių sodžiun atėjo trys jauni vaikiniai pas kamininką Micelę ir pareikalavo pinigų. — Neradę jų namie, pradėjo kankinti jo žmoną — peiliais perdūrė šoną, sulaužė kojas ir net kaklą pradėjo piauiti. Tuomet kankinamoji atidavė kraująsi uždirbtą šimtą rublių. Vagis, išėdami, jai pasakė: "nepykkit, mės esame cicilistai, o ne vagis".

Laikas žmonėms griebtis darbo ir apžaboti tokius "cicilistus". Dobilas.

(Is "L. U.")

IS PARIEBIU.

Naumiesčio pav., Šilgalių valsč. Pariebių kaime gyvena gana turtingas ukininkas Duoba, kuris, turėdamas dešimtiesdešimt margų žemės, samdomi vieną vyrai ir dvi mergas. Šimet buvo parsisamdęs pas jį koksi tai Bacevičius. Algos buvo susidėjęs 25 rublius pinigais, pasėd sėmenų pusėpelį (apie 12 rub.), rugių šepelį ir vilnų tris svarus. Mergoms algos vienai 19 rub. pinigais, antrajai regis 22 rub. ir vilnų po tris svarus. Dirbo jie visi pas minėtąjį ukininką veik 5 mėnesius, bet kadangi Duoba spyrė juos prie darbo tamsa nuo tamsos, maitino juos vien tik rugių pienu, todėl minėti samdininkai, negalėdami toliau iškęsti, atsitraukė nuo Duobos.

Tuomet Duoba padavė juos teisman. Liepos 16 d. Kidulų valsčiaus teisėjas Novickas nusprendė, kad Bacevičius, už atsitraukimą ne savu laiku, turi Duobai užmokėti 62 rub., o merginoms regis 50 rublių.

Duobos pastatytie abudu liudytoju turtingieji ukininkai. Ar teisinga teisėjas padarė nusprendimą, — tegul sprendžia visuomenė.

Vijuno Draugas.

(Is "L. U.")

IS INDRONISKIO.

Ukmergės pav.

Geguzio 28 d. 3 sargybinių atvežė Zabelynų sodžiun vaikina, ar nepripajis kas jo (šnipas) jį rado miegant Anykščių šilėlyj. Primušė Kazlauckaitę, liepdami sakytį, kas jis; neblogiau apsiėjo ir su jos 8 metų broliu. Pas Vitkauską rado namie vieną merginą; uždargė kambary, emė kankinti. Kada motina norėjo išgelbėti, gavo muštį ir ji. Sumuštas viduryj sodžiaus taip-pat 10 metų vaikas P. Pišnius.

X. Y.

(Is "Z.")

ISIELIU KONSORTININKAI IR TRIOPTININKAI.

Keliu iš Kauno Vilkių ir toliau tomėl matai sielius, tai remgiamus dar kelionėn, tai jau varomus Nemunu, dviejų ar keturių vyrų Prusupėn. Sieliai (trioptos) šitę susienka čion iš Kauno, Vilniaus ir net Gardino gub., visai nesutvarkyti; čia juos tvarko, kontroliuoja, pagal ilgumo ir drutumo ir, išnaudo sūrį, varo galas (Prusijon). Konsortuoja žydai, — išviso apie 350 žmonių — išsikėlė ant Nemuno krantų tarp Kauno ir Veliunios. Sunkus ir, nešvarus tas darbas, — visa laiką prisienka dirbt ant vandensio, — po streikų pernai buvo apmokamas vidutiniskai: per savaitę, žiurint toks darbininkas, gaudavo nuo 28 iki 18 r. ir mažiau ant savo valgio; jeigu atsitikdavo nedirbamios dienos dėl darganos ar darbo stokos, tai darbo savaitę visa vistik budavo apmokama.

Iškavotos buvo tos darbo sąlygos su pagalba profesionalinėms sąjungoms, į kurią buvo susiimininkai "konsortininkai". Aišku, kad miško pirkliams toks padėjimas negalėjo patikti, ir jie šie dar anksi pavasaryje pradė-

jo gaudinti "konsortininkus" lokautu, jeigu jie neprisijau pirklų sąlygų. Didėsniam pasisekimui, pirkliai gaudino ir trioptininkus (taip vadinasi sieliu varytojai): jeigu trioptininkai patursią "konsortininkus", tai jie, pirkliai, mesią prekybą ir trioptininkai paliksia be uždabio.... Pirkliams pasisekė: dalis konsortininkų (kauniečiai) nusileido, vienybė tapo suardyta ir konsortininkai turėjo priimti pirklių sumanytas darbo sąlygas: 22½—15 rub. per savaitę ir nedirbamios dienos neapmokamos. Trioptininkai čia neprisidėjo: jie dar visiškai išsiblaškė, ir beveik nesupranta, kas tai yra paturtė vienas kita.

Trioptininkai beveik visi lietuviai, Panemunės gyventojai (Kauno pav.) ir iš toliau atkeliausiasieji, dažniausia mažažemiai, ar bežemiai, išviso apie kelis šimtus žmonių. Norint smagiai išsiplatinęs tarp jų girtuokliavimas didžiai trukdo jų supratimą, tačiau vargas priverčia du metu atgal padaryti streiką algos pakėlimui. Streikas paauko, ir dabar trioptininkai gauna už nuvarymą galan: vyresniai — 20 r. (seniau 12 r.), pagelbiniškai 12—10 r. (seniau 8—6 r.); už darbą prisirengiant į kelionę moka po 75 k. ant dienos su savo valgiu (seniau nieko nemokėdavo). Valgymas kelionėje — pirklio: kiekvienam per savaitę — 20 svarų duonos, — 1 kvortas miežinių kruopų, 2 kvorti žirnių, pusė kv. druskos; 75 kap. dviem žmonėms — lašinams.

Apie trioptininkus galima pasakyti, kad jų dauguma iš miško tik ir verčiasi: nuo gegužio pradžios iki ledui varo trioptus, žiemą gi dirba miškuose. Jeigu jie susitelkty į sąjungą, daug galėtų pagerinti savo gyvenimą.

J.—is.

(Is "Z.")

IS TIRKSLIU.

Vagių, plėšikų šiais metais be galo daug priviso; tiek jų seniau nebudavo, norint daug mažiau buvo policijos. Neseniai išplėsta žydų šulė, norėta išplėsti bažnyčios; kiek anksčiau Spurgonių sodoj plėšikų kuopa nušovė žmogų. Vyrai dėl to padarė valščiaus sueigą ir nutarė išsiųsti įtariamuosius. Išsiųsta buvo 4 vyrai ir trys moteris, priguleję prie vagių sėbrijos.

V.

(Is "Z.")

IS JOHANNESBURGO, PIETINĖS AFRIKOS.

Streikas kalnakasių aukso kasyklose, kuris trunkėsi apie 3 mėnesius, pasibaigė, šiūm kartu su pralošimu ir prie darbo turį grįžti ant dang blogesnių sanlygų kaip buvo pirma. Pralošimui streiko daug padėjo streiklaužiai, kurie nuo pirmos dienos pradėjo eiti prie darbo už daug mažesnį užmokėtinį ir didesnį darbą (reikiant atlikti darbą 2—3 žmonių, už mažesnį dienos mokestį žmogaus, dirbusio pirma). Tarp nedidelio skaitliaus lietuvių kalnakasių atsirado ir burelis streiklaužių. Gyveno jie visi kastyne, užtvėrti bėtomis ir saugojami policijos ir kareivių, bijodami parodyti nosį iš savo kalėjimo, o jeigu, išėjęs su reikalais, susitikdavo savo pažįstamą, nežinojo kur pasidėti, negalėdavo akių pakelti ant žmogaus, kaip nutvertas vagis. Matyti, kad koznas iš jų širdy jautėsi, kad daro blogai. Dabar, streikui pasibaigus, reikės dažniau susieiti ir turbūt nelabai smagu bus jiems tarpe vyrų, kurie tiek laiko kovojo už savo laisvę ir padėjimą ir kurie tik per jų pasidėjimą pralošė streiką. Dabar visi, visur, badys juos pirštais, o kapitalistai, kuriems jie padėjo dar labiau varginti darbininkus, ant jų neatkreips savo akių (daugumą jau nuo darbo pralaikę, streikieriams sugrįžus) ir turės vėl dirbti už mažesnį užmokėstinį ir didesnį darbą. Jokie pasakojimai ir prakalbos ant jų įspudžio nepadarė, galėjai ant jų galvų ir baslius tašyti, o jie, šypsdami, dirbo savo darbą. Praneši visiems broliams lietuviams pavarde ty streiklaužių, kad visi žinotų, kokius mės turėjom priešius, kovodami su kapitalistais už duonos gabalą ir kurie padėjo jiems mus dar labiau prispausti ir varginti, budami pats tokiam pat padėjime. Gal kas atras

tarp jų savo pažįstamus ir gimines; tegul ne užmiršta juos ir tegul atmena, kokios kliasos žmonės jie yra ir kokią turį širdį, kad laike streiko, kada vis kovoja, kentėdami vargą ir badą, jie stengiasi, kiek galėdami, tą vargą padidinti. Tokius vyrus gėda vadinti žmonėmis ir gėda su jais sueiti; nuo jų reikia bėgti kaip n — piktos dvasios.

Streiklaužiai: J. Dauksa, Krakinavo par., J. Tolvašas, K. Kiriluckas iš Šiaulių, J. Bertelis, A. Šukis arba Sukevičia iš Sėduvos, E. Glebas Smilgia par., A. Burtavičia iš Radviliškio, J. Mazonis iš Vėksnių, T. Martinitis Pakrojo par., J. Vincus Vabalninkų par. ir P. Miller (Račkaukas) Ančiškų par.

Streikieris.

IS AMERIKOS.

SUSITVĖRĖ RAŠOMUJU MAŠINĖLIU TRUSTAS.

New York. Susitvėrė čia paskutiniuose dienosie trustas rašomųjų mašinėlių (typewriters). Prie trusto priguli visos didžiausios kompanijos.

ISPLĖSĖ BANKA.

Frankfort, S. D. Plėšikai įsilaužė naktį ant 6 d. rugsėjo į čionaitinį banką James River ir išplėšė \$8000 ir daugelį brangių dokumentų. Plėšikai nesugauti.

3% MILIJONO PERVERSIŲ.

Laikė rugpiučio mėnesio įėjo į Sv. Valstijų kasą \$58,226,281; išėjo \$54,637,790, tokiu būdu lieka perviršio \$3,588,491. Imant pagal versmę, įėjo iš: mūtų \$29,716,410, taigi, \$704,000 daugiau negu pereiname mėnesyje; vidurinį mokestį — \$22,231,446, \$450,000 daugiau; iš visokių versmų — \$6,273,425; \$1,000,000 daugiau negu pereiname mėnesyje.

BRANGUS UŽLAIKYMAS.

New Yorko miesto užlaikymas lėšuos 1908 metuose 140 milijonų dolarių, taigi, 10 milijonų dol. daugiau negu šiuose metuose.

GERI KYSAI.

Vazinėjantis po Ameriką švedijos sosto įpėdinis, Wilhelm, matyt, nesigali duoti kysius. Praneša, kad vyriausiasis kelnieris gavęs \$100, kambario mergina \$50 ir kiti po \$5—\$20, tik už parengimą vieno bankieto. Na, ir ko jam gailėtis? Juk darbininkai sudės dar daugiau; juk jie (darbininkai) tiktai Dievo ir tam sutverti, kad penėtų "Dievo pateptinius".

SUMIŠIMAS TARPE JAPONIEČIU IR KANADIEČIU.

Vancouver, B. C. Kanadoje, įvyko pereinot subatoto muštynės tarpe kanadiečių ir japoniečių. Kanadiečiai užpuolė ant čia gyvenančių japoniečių, išplėšė krautuves, sudegino kelias ir užmušė kelis japoniečius. Maistai gimė nuo to, kad atkeliavę japoniečiai dirba pigiau negu čionaitiniai darbininkai ir tokiu būdu atima darbininkams darbą.

PERSEKIOJIMAI HINDU.

Bellingham, Wash. Pereito ketvergo naktį užpuolė čionaitiniai gyventojai ant čia gyvenančių ateivių hindų ir 750 išjojo iš miesto, o kitus 400 nuvarė į miesto butą. Čionaitiniai darbininkai įpyko ant hindų užtai, kad tie, atvažiuo, dirbo už pigiau negu baltieji darbininkai.

GERAS PLAUKĖJAS.

New York. Keturi vyrai, Marathon plaukėjai, padarė čia lenktynes plaukime. Lenktynės buvo parengtos tarp Battery ir Coney Island. Bet paskirtą tolumą, 15 mylių, perplaukė tiktai vienas iš jų, Alfred Browne; jis perplaukė tolumą į 4 val. ir 52 minutes.

NELAIMĖS ANT GELEŽINKELIU.

Horseshoe Falls, arti Grangeville, Ont. Išbėgo iš rėlių į pietus bėgęs specializikas pasazierinis traukis Canadian Pacific geležinkelio. 6 ypatos tapo užmuštos, o suvirš 250 ypatų sužeista.

Norris, Iowa. Arti čia išbėgo iš rėlių į šiaurius bėgęs expres-

nis trukys Rock Island geležinkelio. 12 ypatų tapo užmušta ir 12 sunkiai sužeista.

GAISRAI.

Columbus. Sudegė čia 4 d. rugsėjo Normandie viešbutis. Nuostolių apskaito ant \$200,000. Mena, kad namą kas padegė.

Shelton, Wash. 5 d. rugsėjo sudegė čia Webb viešbutis. Ugnyje prauvo 15 ypatų.

IS DARBO LAUKO.

|| Louisville, Ky. Čionaitinių gatvinių karų dar

Laikė paskutinių žydų skerdynių tapo Odesoje užmušta mažiausiai 100 žmonių. Juodašimčiai buvo teip žvėriškai, kad žydai užmušė ant kapių, kur jie buvo pasilėpę. Kūnus mėsose teipgi laukia žydų skerdynės.

9 d. rugsėjo tapo atidarytas Maniche, Vokietijoje, 16 terpėnų Sataikos kongresas. Kongresas tęsis iki 24 d. rugsėjo. Delegatų pribuvo iš viso 30 visų žemės kraštų.

Odesoje buvo iškiliusios žydų skerdynės. Užmušta daug žydų. General - gubernatorius išleido proklamaciją tiktaip po keletą dienų skerdimo, uždraudus toliau žydus skerti.

Rostove explodavo ant gatvės dvi bombos. Explorijos tapo užmušti šeši žmonės.

Is Santiago, Chili, praneša, kad besirintai nuo kalno sniego lavina palaidojo 50 žmonių.

4 d. rugsėjo pasimirė Berge, Norvegijoje, garsus kompozitorius Edward Hagerup Grieg.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS KENOSHA, WIS.

Apie mūsų miestelį mažai kada tenka išgirsti, nes čia nieko ypatingo neatitinka. Vienas iš svarbiausių atsitikimų, tai buvo 24 d. rugpiūtės, kurioje dienos atsidūrė ant baltos prakalbos. Iyky, mat, teip: prakalbos buvo surengtos 21 d. rugpiūtės, nes tuomet ketino atvažiuoti iš Valparaiso studentas Adomas Juska, vienok A. J. nepribuvo ir tokiu būdu nebuvo ne prakalbos. A. J. pribuvo 24 d. rugpiūtės, kuomet lietuviai buvo susirinkę p. V. Mockaus svetainėje pasilinksinti. Jisai, pasiprašęs, pradėjo kalbėti apie naudą mokslo, naudą skaitymui ir ragino kiekvienam griebtis už skaitymo ir mokslo; aiškino teipgi vargingą padėją mūsų tėvynės Lietuvos. Kalbėtojas liepė tverti kuopą S. L. A. ir kitas draugystes ir klubus, nes per tai gali teipgi žmonės įgyti šokišką-tokią apšvietą. Kalbos labai patiko susirinkusiems, ką reiškė gausus delyų plojimas.

Taigi, kenoshiškiai, nesilikime užpakalyje savo brolių, kitur gyvenančių, bet tverkime S. L. A. kuopą arba L. S. S. A. kuopą.

Buvęs ant prakalbų.

IS SCRANTON, PA.

12 d. rugpiūtės pasibaigė čia byla Scrantono parapijonių su vyskupu Ohanu ir K. A. Kaupu, vietiniu klebonu. Teisėjas Edwards, žinoma, pripažino, kad lietuvikojai Sv. Juozapo bažnyčia priguli vyskupui, o ne parapijonams. Parapijonas, žinoma, nemorai pasigėdinti tokiu teisės nusprendimu ir pradėjo kalbėti, kad reikia perkelti bylą į augstesnę teisimą. Mat, anot lietuvikų priežodžio, reikia atiduoti ir baltą, jeigu pavogė arkli. Vienok vienas komitetas negali to padaryti, užtai sušaukė 25 d. rugpiūtės viešą parapijonių susirinkimą. Kunigas, matydamas, kad iš tokių parapijonių nepasikankinimo gali vėl gimti ilgos tarys, laike kurių parapijonai nemoka kunigui duoklių, o kieseinių jau tušias, pasišaukė keleto ištikimiausių avelių, kad tos nedaleistų atlaikyti susirinkimo, kad sutrukdytų ir tokiu būdu negalėtų perkelti bylos į augstesnę teisimą. Žinoma, kunigo atėjai ir pildė savo uždaviočių: pirmiau, kad būtų drąsūs, jukaukė gerai, o tada pradėjo susirinkime rekti, kad nereikia perkelti bylos, bet tik pasigeryti vyskupui ir atlikti. Bet kiti, apie 600, parapijonai saukė, kad reikia bylą perkelti. Tuomet, Kaz. Mikutis, noliausias kunigo draugas, pamatęs, kad geruoju nepersauks, pradėjo bėginti netainėje ir kelti armyderį. Palikęs armyderių, paprašė pirmąsias tvarkos dabotojo K. M. išvesti iš svetainės. Šoko tuomet visi jo draugai nedaleisti už durų, kad negelbėtų. Išvesti už durų pradėjo šaudyti, dėlko apie pusę tuzino pateko į tinkamą vietą. Vienok Kaz. Mikutis

tu, sugrįžo atgal svanėn ir mėgino vėl nedaleisti reikalų svarstyti ir tik tada šale jo atsisėdo aniuolas sargas su buožė, aptilo. Kadangi vienok perkėlimui bylos reikia pinigų, tai parapijonas padarė rankių svetainėje. Tada lrgi nešikenti K. M. ir pagriebęs skrybėlę, bėgo teipgi per parapijonis pamėgdžiodamas aukų rinkėjas. Bet kada prisistatino prie vieno vaikinio, tasai trenkė teip smarkiai su čeveryku į jo skrybėlę, kad iš jos nieko neliuko. Tuomet išmetė aniuolas sargas "karžygi" ant gatvės. Ant susirinkimo nieko ypatingo nenutarė, apart bylos perkėlimo ir išrinkimo komiteto apžiūrėjimo žemės kapinėms. Tiesa, parapija turi kapines, bet ir tos priklauso vyskupui.

Bet kaip ten nebūt, sumišimas visgi padarė daug gero Scrantono lietuviams. Nes 3 bažnytinės draugystės, buvusios suvaržytos per ilgus metus bažnytiniais pančiais — pasiluosavo! Vienok ne mums ta garbė priguli, bet vyskupui ir kunigui K. A. Kaupui. Jie atidarė mums akis ir parodė, kad nereikia bijoti kokių ten šmėklų ir baidyklų. Taigi, visos 3 draugystės turėtų ištarti K. A. Kaupui širdingą aciu, už tokį jo praklūvį darbą.

IS SPRINGFIELD, ILL.

25 d. rugpiūtės atsidūrė lietuvių prakalbos, parengtos vietinio L. Rev. Sel. komiteto. Žmonių ant prakalbų lankėsi skaitlingas burys. Kalbėjo du vietiniai draugai: J. Klembaukas ir Juozas Dziennis ir Pittsburgo Akademijos studentas Fortunatas Bagočius. Kalbos klausytojams, matyt, labai patiko, kad liudijo triukšmingi delyų plojimai. Ypač kalbant drg. F. Bagočiui, kurs savo aiškia kalba nupiešė pradžią ir bėgį Rusijos revoliucijos. Kaip ten beširdžiai caro tarnai nekaltus žmonius kankina ir žudo vien už tai, kad meldžia duonos kėsnio ir reikalauja sau žmoniškų tiesų. Žėdnas kalbėtojas žodis, tartum, gyvas, puolė į klausytojų širdis, kad daugumas iki tiek susigraudino, kad net asaros riedėjo per veidus. Kiti, kumščias sugniaužę, grąsino prakeikimui carui. Bet suprātę, kad veltus kumščios grąsinimas, daėjo aukas pinigais, po kiek kas išsitiesėdamas, sušelpimui tenatiniams karžygiams, kovotojams su žvėrišku carizmu. Sudėjome 35 dol. 50 centų. Toliau drg. F. B. kalbėjo apie socializmą ir kapitalizmą. Išrodė kaip kapitalistai nemieliaširdingai žmones, darbininkų kliauš, išnaudoja, primesdami jiems tik mažą dalelę uždabio, kad darbininkas iš bado ne pastūptų. O rėstas, visas darbininko sunkus trisus, augarma į kapitalistų kišenį. Norint išvengt kapitalistų priešpaudos ir prašalgt visokias netesības, turime ristiš į viso svieto darbininkų armiją. Teipgi turime prigulėti prie socialistų partijos ir laike balsavimui balsuoti už draugus socialistus. Tegul daugiau kapitalistai nenuperka mūsų balso už stiklą alaus bei krepšius finansų. Teipgi privalome skaityti laikraščius ir naujindas knygeles; inokykime vienas kitą, eikime ant žmoniškų susirinkimų, o pameskime susirinkimus karčiamose, nustokime girtuokliavę. Bekalbant drg. F. B. prisirašė 22 ypatos prie Lietuvių Socialistų Sąjungos (16 vyrų ir 6 moterys). Ak, kad tai mės daugiau turėtume tokių kalbėtojų kaip draugas Bagočius. Ištikro jis yra žiedu mūsų tautos. Istariame mės jam maloningą aciu už didvyrišką jo pasisventimą savo brolių lietuvių labui. Apart kalbų dar deklaravo eiles: Selv. Katkevičia, A. Gaveniūtė, Anelija Bukšniūtė ir Ona Karasikintė eiles iš "Korvos". Vaikung kvartetas padainavo "I kova" ir užsibaigiant susirinkimui, atstojus visai publiškai, Marselietė "Atsisakom nuo senosio svieto".

V. Černiauskas.

IS RIVERTON, ILL.

Rugpiūtės 24 d. buvo prakalbos, parengtos vietinės L. S. S. kuopos. Kalbėtojai buvo: draugas Fortunatas Bagočius, studentas Pittsburgo Akademijos drg. J. Klembaukas iš Springfield, Ill. Žmonių susirinko vidutiniškai, daugiausia negalima buvo noretėti, mat tą dieną buvo išmokyti algų darbininkams už darbą, per tai mūs broliai lietuviai, gavę žvangučių, velijo tą dieną praleisti šmuklėse (karčiamose) prie stiklėlio raugalo, svaidindami protą ir tušindami savo kišenių.

Suprantama, tokie neturėjo laiko ateiti į susirinkimą ir paklausti naudingų, pamokinančių kalbų.

Susirinkimą atidarė draugas, N. N. su paaiškinimu vakaro tikslu ir prašė publikos užsilaikyti tvarkoje laike kalbų. Pirmutinis kalbėtojas, draugas J. Klembaukas, kalbėjo apie darbininkų išnaudojimą per turčius, dykduonius ir visokius prigavikus, kurie, pasinaudodami iš darbininkų tamsumu, nesupratimo, traukia iš jų sau pelną, priverčia juos būti vergais. Kalbėtojas sako, darbininkai yra dėlto išnaudojami, kad nesirupina savo reikalais, niekieno mokslą, buk jis darbininkams nereikalingas, bedieviskas, o skriaudikams to ir reikia, kad darbininkai būtų kuotamšiai, nieko nežinotų, mat tada kuolengviausia juos išnaudoti. Darbininkai, budami tamsūs, nesupranta galybės savų spēkų ir kapitalistai juos stumia kas kart į dar baisesnę verguę, kala dar didesnius išnaudojimo režiūsus darbininkams, kad jie liktų amžinai vergais po kapitalistų. Kalbėtojas ragino darbininkus šviestis, lavinti savo protą, skaityti darbininkiškus raštus ir tt.

Agntas kalbėjo draugas F. Bagočius. Aiškino, kas tai yra socializmas ir kokius jis turi siekius; ragino darbininkus rasytis prie Socialistų Sąjungos ir nelaukti Maizėsiaus, kad tasai išvestų darbininkus iš dabartinės kapitalizmo verguės, bet liepė patiems, suvienyjus savo spēkas, sutraukti tuos režiūsus kapitalizmo ir išeiti iš jo verguės. Kalbėtojas sakė, kad jeigu ypata išvestų darbininkus iš dabartinės verguės, tai greitai galėtų perduoti atgalios į verguę, bet jeigu patys darbininkai išeis iš verguės, tada jie supras savo spēkų galybę ir nesiduos jau daugiau savę pavergti; netikės juokiams vadovams, nes patys darbininkai bus savo vadovais. Toliau kalbėjo apie revoliuciją Lietuvoje. Perstatė bausimą caro valdžios ir žmonių troškimų laisvės. Pasakė, kad carizmas, nepaisydamas žmonių troškimų ir jų reikalavimų, nori laikyti režiūsuose po senovės laisvės reikalaujančius žmonius; dėlto jie priversti sukilti prieš despotą ir spēkų pareikalauti sau laisvės ir tiesių žmoniškumo. Ragino šelpki, kiek galint, savo brolius, nuvojančius už laisvę, aukauti jiems nors pinigais, jeigu negalime dalyvauti drauge su jais kovoję už liuosybę.

Vakaras atsidūrė gana gražiai. Publika užsilaikė tvarkoj ir buvo gana užganėdinta kalbomis. Pradėjus rinkti aukas, daugelis prisilino iš svetainės. Rodos, tą nereiktų daryti. Jeigu kas jaučiasi negalįs duoti arba nemori, tai juk prievarta niekas neims.

Senas Krivaitis.

CHICAGOS NAUJAS CHAR-TERIS.

Chicago piliečiai paduotas ant balsavimo naujas miesto charteris. Apie tajį charterį rašė jau 34 num. "L." Dr. A. K. Rutkauskas. Užtai mėgims atkreipti piliečių atidą tiktaip ant kelių svarbesniųjų punktų.

Naujas charteris pastato miesto majorą diktatorium, t. y. ką miesto majoras nori, tą daro. Visi urėdininkai priguli nuo majoro. Majoras gali juos priimti ir gali atstatyti.

Naujas charteris daleidžia miesto valdžiai užkrauti ant žmonių naujus mokesčius sumoje \$600,000. Mokesčius, žinoma, kaip visada, sumoka darbininkai, neturtėliai, didžturčiai - kapitalistai visada nuo mokesčių išsisuka. Taigi, nauji mokesčiai apskunkys tiktaip darbininkų padėjimą. Beto, naujas charteris daleidžia miesto valdžiai užtraukti ant miesto naują skolą sumoje \$400,000. Ta skola, žinoma, teipgi gulės ant darbininkų.

Naujas charteris daleidžia miesto valdžiai apmokeštinoti visus darbininkus amatiniais mokesčiais, o teipgi ir visus vertelgas. Taigi, norėdamas dirbti kokį amatą arba norėdamas užsidėti kokią krautuvę, turėsi butinai gauti nuo miesto valdžios daleidimą, turėsi mokėti už "license".

Taigi, amatininkas arba šėp darbininkas turės pasiklausti miesto valdžios pavelijimo ką nors dirbti. Kadangi darbininkas turės turėti "license", tai jis grynai prigulės nuo miesto valdžios. Jeigu, duokime sau, darbininkas, kuom nors, nepatiks miesto valdžiai, tai ji gali atimti nuo jo "license" kiekvienam laike ir tokiu būdu bus darbininkas priverstas įsiekotis kitur darbo, t. y. kraustyti iš Chicago.

Jeigu jis į galę naujas charteris, tai miesto majoras galės kontroliuoti visas mokyklas. Taigi, ką miesto majoras diktuos, tą mokyklose moks. Bet, kad miesto majoras nelieps platinti apšvietimą, tai tas aiškus dalykas, nes kokiam politikui, ypač amerikoniškam, rūpi žmonių apšvieti?

Ikišiol kompanijos, norinčios panaudoti gatves kokiam tikslui, paveizdan, gatvių karų kompanijos, turėdavo surinkti parašus arba gauti pavelijimą didumės gyventojų toje gatvėje. Bet sulyg naujo charterio kompanijos to nereikalauja daryti; joms tereikalinga susitarti su miesto majoru, o žmonės turės tylėti. Vienok, jeigu pats miestas nori panaudoti gatves, tai tuomet turi jis butinai gauti gyventojų pavelijimą. Ikišiol, jeigu kokia kompanija norėdavo gauti kontraktą (ordinance), tai tą turėdavo duoti žmonėms ant nubalsavimo. Įėjus į galę naujam charteriui, tas nebus reikalingas, referendum bus panaikintas.

Ikišiol buvo renkami nuo kiekvienos "ward'os" po du atstovus (alderman); rinkdavo kas metas po vieną, bet sulyg naujojo charterio tebus galima rinkti tiktaip po vieną aldermoną nuo kiekvienos wardos ir tai ne ant dviejų, bet ant keturių metų. Jeigu, duokime sau, tas išrinktas wardos aldermonas kuom prasikals miesto valdžiai, tai turi tiesą jį atmesti ir tuomet liekasi warda per keturis metus be atstovo, nes antru kartu rinkti nedaleista surlyg naujojo charterio.

Užtai, piliečiai Chicago, jeigu nenorėti paklikti labiau po jungu didžturčių, jeigu norite būti ir ant toliau liuosais, tai 17 d. rugšėjo balsuokite prieš naująjį charterį. Naujas charteris nesuteiks jums geresnės tvarkos, bet, priešingai, atiduos jus valiai politikui, didžturčių ir didžiųjų korporacijų. Naujasis charteris priveris jus išsiimti prašpotais, o visi jūs gerai žinote kokis malonus gyvenimas su prašpotais!

Naujas charteris uždraus daryti pasilinksinimus ar baltus nedėliomis, taigi, atims nuo darbininkų ir tą vienatę liuosą dieną — nedėlią, nes kuomet gali darbininkas pasilinksinti, jeigu ne nedėlioj?

Piliečiai Chicago! Utarninke, 17 d. rugšėjo, balsuokite prieš naująjį charterį! Padėkite krypti rubrikę kur parašyta: "Against an Act entitled..." Ir eikite balsuoti visi, nes juo daugiau balsuos prieš charterį, tuo labiau parodys didžturčiams, kad Chicago piliečiai susipratę ir nesiduos už nosies vedioti! Balsuokite visi kas tik balsuoti galite! Balsuokite prieš naująjį charterį.

J. Ilg.

Atsiminimai.

(Monologas)

Parašė Br. Vargėnas.

Kaip aš likau gyvas, ir šiandien dar negaliu suprasti. Gaila buvo tėvynės, gaila senų tėvų, net verkiau porą kartų, bet vis dar buvo nieko, kol ne apreiškė musų pulkui, kad keliausime į karę. Visų blusos apmirė... Vieni rašė laiškus, kiti raudojo keršėse, kiti, kaip bepročiai, bėgiojo. Aš vis dar laukiau... Maniau bėgti, bet kur tu žmogus išbėgsi? O saugumtu... "disciplina, zinai?" — Zinai! tai tave ir sušauko. O

karės vis bijojau... Kaip ne bijosi? Turėjau dar išduotus naujus puspaddius, kelius mastus drobės ir senus aulus. Pardaviau viską žydai ir nusipirkau, atmetu: viena markė ir butelį degtinės... Mačiau, kad velniai juokiasi... Nė šis, nė tas, tarsi akmuo ant širdies užgulė. Parasiau tuojaus laiską namo, kad su manim teip ir teip. Geriu po lašelį degtinės ir laugiu, kas bus toliau — kada bus paliepimas eiti. Rytmetį, kabinam, susėdę, košę. Įėjo apicierius.

Visi sustojom ir laukiam išsiožio... Ką mums pasakys — gal buti musų pulkas liks namie. "Rytoj išvažiuojame į tolimus rytus!" "Na, rytoj, tai rytoj, ką veiksi?" Valgom košę toliau... Akis visų blizga, rankos dreba, asaros iš akių byra, rodos ims mus čia piapti... Aš vis dar kenčiu. Pulkinkinas musų buvo neišpaakytai pasiutęs. Duoną liepdavo kepti kietą, — kad nepelėtų. Su minkštimu dar šiaip — teip, o su pluta — nors dantis išsilaulyk... Ką žmogus darysi? Minkštumą išgrauždavom, o plutos — po stalų. Laukiam dieną, laukiam kitą. Nėra duonos... Kas per Judošius... Nekepsiu, — sako — duonos, kol tas plutas nesuėsi!

Vargais — negalais, mirkydami į vandenį, jau visai baigiam jas, kadangi rytoj reikia važinoti, o ir plutų kas valanda vis mažiau: ir mažiau — vakarienei keli šmotukai teliko. Vienas griebė, kitas, trečias, paskui ir visi puolė prie duonos — prasidėjo peštyne. Valgyti norėjom visi... Pradėjo vienas kito prašinėti; kiti davė, o vienas sako: "aš pats noriu valgyti". Toksai menkas, sudžiuvęs latvis. Įpykęs draugas sudavė jam su kumščia į pašoną. Ar pirmas kartas gauti į pašoną arba žandą? Latvis parvirto, palikęs duoną ant stalo, jau negyvas — kaip kirste nukirto... Ir už ką?, dėl duonos... Nebuvo tada bado metai. Vaziuojame jau... Apicieriams davė geras karus, o mus sukijo po penkdesimtių į priekinius, kaip silkes į baką. Daugė, tranškė tuose karuose teip ilgai, kad jau, rodos, keli metai prasliko, ant galo sulaukėme, kada saulei užtektų, liepė lipti laukan. Maniau pirma, kad vės mus į ugnį, bet išlipus iš karų, prieš musų akis buvo biauariai išmėtyti kalnai. Mačiau kalnus ir Lietuvoje, bet kur tau — ir sulygt negalima — pas mus tai tik kupslai. Reikėjo eiti pėkštimais. Vis augstėsi ir skardėsi kalnai ir ejoje vis kalnais — nuo vieno ant kito. Norėsi, atsispyręs susilaikyti, bet kur tau — per vienas kitą puolame ir puolame žemyn. O čia, tarbos, maišai, šaudyklė, palatka, ir nieko nepatmesk... Užėjom didelį uolinį kalną. Užsikrapstėm šėip, teip ant viršaus, o žemyn baisu net akį mesti; vienok žemyn reikėjo eiti — nori — nenori. Durtuvą vis laikiau stipriai... Puoliau nuo vieno kraušo, gerai, nuo antro dar nieko, o jau pirmieji mirgulio kaip pipirai košę. Vienas gal prisimūšęs, kitas išsisukęs koją, trečias su perskelta galva prašo pribagiti... Ir man kojos pakirsta. Puoliau vis žemyn ir žemyn. Durtuvą vis laikiau... Sušvilpė plaukai paausysė ir aš staciai ant aficieriaus su durtuvu — per pat krutį perduriau... Geras buvo senelis. Užėjo naktis... Istiesm šėtras ir suvirtom ant žemės. Apie valgi... nė galvoje niekam nebuvo. Umai išgirdome šūvis. Sutribuiojė ragas, o kaip reivių lyg visai nebutų — nė nepasijudino. Negal galvos nuo žemės pakelti. Butų buvęs seniukas aficierius, jis visus butų pažadindes, o dabar tiktaip pajutom, kaip pulkininkas su kanciu pradėjo kapoti. Sukilom visi kaip šešėliai. Iš visų pusų šaudė per traukto. Susukom ratą... Šaudymai vėl nutilo. Trečią dieną pavijo mus provizija. Pilve lyg čielia rota maršuotų, teip soję. Pūrvini nuo galvos iki kojų, perslapę, dvi dieni nieko burnoje neturėj, vos krutėjom iš vietos. O eiti tuji, kitaip apreiškė musų pulkui, kad keliausime į karę. Visų blusos apmirė... Vieni rašė laiškus, kiti raudojo keršėse, kiti, kaip bepročiai, bėgiojo. Aš vis dar laukiau... Maniau bėgti, bet kur tu žmogus išbėgsi? O saugumtu... "disciplina, zinai?" — Zinai! tai tave ir sušauko. O

suprasti, kaip tai galėjo atsitikti. Užvaziavo katilas ant gulinčio kareivio ir, kaip tai galėjo atsitikti, kranas, nežinau, tik karštas vanduo pradėjo ant jo lieti... Raitos nabagas, kaip kerpiamas kirminas ir nė žodžio. Ištraukus iš po katilo, jau buvo negyvas. Baisu atsiminti... Akis išvirtusios, tokios baltos, veidas, kaklas, kaip ugnis, raudoni, o iš burnos putos tik eina. Sustojom, iškasėm duobę, surinkom visus jau be karės kritusius, (kitas dar ir kvėpavo) sudėjom į duobę, užkasėm ir vėl ejom toliau. Einu ir mislinu sau, kad ir su manim tuojaus teip bus — užkas ir... paliks. Gyveno, mylėjo, norėjo namon grįžti, o čia ir užkasė svetimuose laukuose... Prapuolė juokai, žuvo kareiviškas linksmumas, sudubo akys į kaktą — visai lyg ne tie jauni, sveiki vyrai vartę tėvynę je žagre juoda žemelė. Jau norėjosi greičiau sutikti priešą, tegul geriau persauna ir viskas užbaigta — kas iš tokio gyvenimo... "Gulkit!" sušuko pulkininkas. Sugulėm... Tai jau priešą, turbūt, pamatė, nekaita. Atsiguliu ir mislinu sau, kad jau nebeatsikelsiu, kaip replėmis suspaudė širdį... Užeidavo mintys į galvą "už ką", bet kas tau...; teip reikia, teip caras liepė ir atlikti... Pajutau ant galo, kad kojų jau nebegaliu panesti, o liktis vis nesinori.

Galva pradėjo sukstis, akys jau pažalavo, kritau ant žemės ir laik te atmenu. Nežinau, kiek laiko gulėjau, tik prabudęs, pajutau visai vienu. Atstojau, griebiau už šautuvo ir ėmiau žvalgytis. Nieko, niekur nesimato! Gulį kareivis musų pulko. Pradėjau aš jį purtyti. "Mirštu iš bado", sumurmėjo draugas. Ką valgysi? Jokio žvėrio, jokio paukščio, tiktaip juodvarniai, užduodę puvis, buriais liekia šiaurės link. Patronų turėjau užtektinai. Pašoviau kelis juodvarnius, sukuriu ugnį ir, pamovęs ant durtuvo, ėmiau kepti. Tą išmoku nuo čigonų... Jeigu jie pavogdavo vištą, tai vis teip keptavo. Sustiprėjo mano draugas ir aš pasistiprinav, bet kur eiti nežinojom. Apsisvalgėm — niekur nieko negirdėti... Pasileidom drauge su juodvarniais — į šiaurius. Jau netoli vakaras buvo. Užėjo debesis ir juo greičiau mės skubinom eiti, juo didesni ir didesni lašai lietaus krito. Lijo kaip iš viedro... Paėjus gerokai, radom kareivį negyvas jau buvo) iš to supratom, kad sekam paskui ir kad ne šiandien, tai rytoj pavyssime pulką. Toliau ir kitą ir trečią radom ir visi negyvi... Sutemus, įėjom į didoką miestą. Kur nekurdar žyposko žibury. Lietus truputį perstojo. Pasibeldėm prie vieno namo — nieks neatilpė. Beldėm į kitą... "Kas čia?" sušuko už durų. "Kareiviai", atsakėm. "Nėra vietos" — sako — "eikit sau toliau". Kur dabar dingti? Išalkę, perslapę kaip žiurkės, nemiegoję, dvi dieni ir nevalge — tai ne namie. Pamatėm žiburį sklepe, beldžiam ir čia. Iškartojėleidos mus. Jokio vyro ne buvo, dvi moteris ir du maži kudiukai. Kol gyvas busiu, neužmiršiu tų dviejų moterių ir sklepo. Viskas teip neturtingai, kaip ir pas mus. Tuojaus užkaltė virduklį, pataisė mums ant žemės guolį, padžiove musų sušlapusias drapanas ir priėmė kuom galėjo — kaip motinos vaikus. Miegojom poniskai... Rytmetį pradėjome klausinėti, ar ne praėjo čia kariūnė, bet pasirodė, kad musų pulkas čia nakvojo. Po pusryčių nuėjom į pulką, kuris jau buvo prisirėgęs į kelionę. Veidai kareivių pralinksėjo. Tai buvo paskutinis pasilispas "žmonis" — ne šėtrose. Laukai, laukai ir laukai, kaip tik akis gal užmatyti. Vis tankiau pradėjo šaudymai, vis į karštesnę sėdimo ugnį... Tai sugulsi, tai sustosime, tai vėl pabėgs, sugulsi — nebuvo jau ramios valandos. O prie tų šaudymų teip pripratom, kad rodos, vis viena, ar uodas baulbia prie ausies ar kulka lekia. Visi troško kraujo... Ar mirti, ar gyventi — vienas iš dviejų, bet taip tai niekai. Prysakyje prasidėjo šaudymas. Nieko, rodos, nematyti, o vienas šalia manęs, apsiliejęs krauju, išvirto, antras, trečias, aš tik laukiau, kada su manim tas pats atsitiks. Jau liuosoms akimis

galėjai matyti juodą debesį, kurs greit ant musų slinko, be pertrūkio šaudydamas. "Bėgti!" sušuko genarolas. Tik susisukau, kaip į koją čiukt! kaip kirste ir pakirto... Žiuriu — kraujas. Puoliau risti, bet vos spėjau užraityti kelnes, kaip mane iš užpakalio ir sugriebė... Atsisukęs, pažinau priešą. Išgydė jie mane gerai, tik dabar negaliu ta koja gerai priminti. Užtai daugiau kariauti nebeisiu.

Mažas Feljetonas.

Prasilecio laiskai iš Rusijos.

14.

Brangiausia Felicija!

Greitai prasidės rinkimai į trečiąją dumą. Mės, tai yra valdžia, dabar nieko nebijome, laukiame dums, susidėję rankas, ak ne, padėję ginklus. Pirmos dums buvo maistininkų susirinkimas, dabar į trečiąją susivaziuos garbingi ponai iš tikrųjų rusų sąjungos ir spalietiai. Pirmosios dums saukė: — Salin despotiška valdžia! — Salin tyronai! — Tegyvuoja revoliucija! — Busimoji duma, mandagiai pasikloniojus Stolypinui ir kitiems ponams, saldžiai šnibždės: — Tegyvuoja sostas, Stolypinas ir visi jo draugai! — Tegyvuoja kartuvės ir kulkos!

— Tegyvuoja Kruševanas, Piruskevičius ir visi sąjungiečiai rusai!

— Mirtis, mirtis, mirtis maistininkams!

Bus malonu ir gražu!

Tokių šauksmus dumoje išgirsime aciu tik musų valdžiai. Ji, kaip burtininkas, panašius stebuklus padarė. Paėmė įstatymus apie dumą, pabraizė ir išėjo, kad į dumą maistininkai daugiau nėsios negalės įksti, o jei koks ir pakliu, tai netyčiomis. Pirmą netikę įstatymai buvo apie dumą — leido listi dumon visokiems degutu smirdantiems muzikams ir parsiviesiems darbininkams, nuo jų dums rumuose net blogas kvapas ministeriams badė nosis, reikėjo daug parfumerijos išaikovoti. Antrą atvertus, kam tiems pajoduiliams duma reikalinga, bene jie supranta, kaip šerti badaujančius, kaip su valstybės pinigais verstis — apie tokius dalykus gali rūpintis tik Gorkos, finansų ministeriai ir kiti panašūs ponai. Ne, duma muzikams ir visokiems pajoduiliams nereikalinga, kiti kas ponai. Jiems kartais atsisboda, nieko neveikiant, na tai gali dumoj pažaisiti vis mažą dramelę.

Ponai, geri žmonės, jiems galima tokį malonumą padaryti — įleisti į dumą — jie dumoj be perstojaus giedos "Bože caria chrani", klausys molebnių, padės valdžiai darbuoties tėvynės labui.

Ir tėvynė bus išgelbėta!

Ura!

Susirinkus trečiajai dumai, valdžia žada pasidaryti labi kairiai ir raudona, nori parodyti, kad jai pavaldinių geras ir rui. Dabar visi ant Rusijos valdžios šaukia, kad ji susidedanti iš vėgi šaiškos ir budelių gautjos, pr trečiąją dumą pamatysime kitą.

Padėsimė, ponai dumininkai pakels klausymą, kaip daryti su sugautu maistininku, žinoma, jie nuspręgs gyvam maistininkui iš nugaros išpiauti kelius dirzus, paskui pėdas paspinginti, paskui išbadyti akis, paskui ausis, nosį, liežiuvi nupiauti ir paskui... paskui gyvą įkasti į žemę. Dumininkai su maistininku kitiškai nedarys, nes dumoj bus ponai iš tikrųjų rusų sąjungos, arba, kaip juos maistininkai vadina, judašimčiai, o jie su revoliucionieriais ceremonijų nedaro, labai mėgsta pažeisti viršui aprašytu būdu.

Valdžia, išklausiusi tokių reoliucijų apie maistininkų galabinę, pasakys:

— Ne, ponai dumininkai, aš su tuo nesutinku, taip bausti negalima, tai bus nežmoniškas kančimas, aš to nemėgstu, aš turiu jautrią širdį, teip padarius, mane apopleksija užmuš; aš iškart nušausiu maistininką, jis tuomet nesikankys ir bus labai žmoniškai.

Kils žemės klausimas, be abejonės, dumininkai visais balsais šauks:

— Mės dvarų muzikams neuž-

leisime, nereikia muzikams žemės, nereikia, neduosime!

Valdžia atsakys:

— Ponai dumininkai, aš su tuo nesutinku. Kodėl neduoti žemės? Dar liuosų, neužimtų sklypų yra baltųjų mešų viešpatijoj ir pas šiaurinių poliusą, galima duoti. Aš duodu. Ir dabar aš ten partijomis siunčiu savo pavaldinius.

Ir taip visame kame valdžia elgiasi.

Stolypinas, nusisim cilindrą ir, pasikloniojęs į visas keturias puses, ištars:

— Pavaldiniai, dumos Rusijoj nebebus, nebesvajokite apie ją; mes esame daug kairesni už duoną, ji mums kliudo radikališkas reformas įvykdyti! Mės dabar vėl vieni valdysime. Adieu!

O pavaldiniai, išgirde tokia žinią, tik išsisios.

Tavo grafas Kuku.

Vietinės žinios.

— Prikimštas žmonių, kaip ir visados, Halsted gatvės karas artinosi prie 14 gatvės. Bet staugo truko dratas, vedantis elektriką, ir apvisyniojo apie karą. Akymirksnyj paskendo karas kibirkštyse. Įbauginti keleiviai puolę laukan, mindžiodami po kojų pargriuvusius ir silpnusius. Po nusiramimo pasirodė sunkiai sužeistų devynios upotės.

— G. Cook, 2207 N. Hermitage ave. pažino merginą Elzbietą Lienfield ir norėjo su ja apsivesti. Bet ši, dasizinojusi, kad jos jaunikiš turėjo jau dvi pačias, nebenorėjo su juo matytis. Tada, grįžtant merginai namon, užpuolė ant jos Cook, ir sovė į ją bet nepataikė. Įbauginta mergina įbėgo į krautuvę 283 Lea-vitt str., bet Cook, įbėgęs, sugriebė ją už gerklės ir vėl du kartus sovė. Tuom kartu pataikė. Viena kulka pervėrė širdį, o antra sutrupino galvą. Užmušėjas atėmė sau gyvastį šuvių į galvą.

— Pereitoje nedėlioje buvo žionaitinėje Sv. Jurgio bažnyčioje didelės iškilmės. Mat, čia buvo vyskupas Quigley ant „dir-mavonės“.

— Apie 120 vaikinių nepriimta į augtines mokyklas dėl stotokos vietos. T. Crane Manual Training High School gali pa-talpinti 800, o atsisakė šimetai 1185. Prie geriausių norų gali-ma sutalpinti 1085, likusieji gi turi kęsti be mokslo, jeigu ne-pavyks kitur įsikverbti. Aiškiai matome stotką mokyklų.

— Miesto majoras padavė rei-ka-lavimus geležinkelio kompani-joms, kad jos įvestų elek-triškus motorus miesto rybose. Jokia kompanija ant reikalavimo majoro nieko neatsakė. Wash-ingtone ir New Yorke kožnas truks sustoja prieš miestą ir į vietą rukstančios lokomotivos paima elektriškus motorus. Pa-skendusiuose Chicago labiau reikalauja tos permainos negu Washingtonas, bet nelaimė, geležkelio „karaliai“ labiau rūpinasi savo kišenių, negu sveikata mie-sto gyventojų.

— Pavieto kalėjime pasikorė iš baimės J. Krultz, apkaltin-tas už užmušimą pačios. Jis persiskyrė su pačia dėl nesu-tikimų, kilusių iš priežasties ko-kiu ten, Krechos. Sutikusi pati savo vyrą ant gatvės, paprašė, kad jis užteptų pas Krecho, kur ji gyvena. Kada vyrasėjo per duris, pati sovė į jį, bet nepatai-kė. Tada jis išplėšė jai iš rankų revolverį ir trimis šūviais padėjo ją ant vietos. Teismas pripa-žino jį kaltu užmuštos esant užsikarščiavime, o bausmė užta siekia iki metų kalėjimo. Bet nūlaulokęs verdikto, pasikorė.

— Miestelyje Winnetka, kur daugiausiai gyvena darbinin-ka, dirbanti Chicagoje, didesnė pusė umai susirgo išgėrus išry-tų pieną. Pašaukti gydytojai ir ekspertai persitikrino, kad visi yra užsinodinę ir užtai parengė inspekciją didžiųjų pieno krau-tuvių. Reikia tikėtis, kad che-miškos analizės parodys teisybę. Konkurencija ir noras pratur-tėjimo priverčia pieno prekėjas maišyti pieną su vandeniu, kre-va ir daug blogesniais daiktais. (Pabaiga ant 5-to pusl.)

Guy de Maupassant

Baimė.

Vertė J. Laukis.

Mano draugas, kurio tik plaukus tegalėjau matyti, manęs belaukdamas, užsūdo prie ugnies ir aš žengiau artyn jį pažadinti. Dabar mačiau jį visai gerai; viena ranka prie šono buvo nuleista žemyn, galva, truputį nusvirus į kairįjį šoną, tikrai reišė miegą. Aš klausiau savęs, „Kas jis būtų?“, kadangi negalėjau matyti jo veido. Atkūšau ranką stuktelti jį ir petį. Ranka atsitrenkė į krasės medį!

Ten nieko nebuvo! Krasė buvo tuščia! Galybė dangaus! kokia tai išgąstis!

Iš pirmo atšokau atgal lyg nuo kokio baisaus pavojaus.

Paskui pasisukau, jausdamas, kad kas yra užpakalyje manęs; čia staiga verstinas reikalas dirselėti vėl į krasę, privertė mane dar sykį atsigrežti. Ir taip stovėjau kuone puolantis, be dvasios nuo baimės ir taip galutinai sunervuotas, jog neįstengiau nė galvoti.

Bet aš susiturs žmogus ir tuojau atgavau protą. Man dingtelėjo, jog esu auka halucinacijos, tai viskas. Ir aš ėmiau tuojau pat pergalvoti viską. Tokiame atsitikime mintys ateina greitai.

Tai buvo halucinacija be jokios abejonės. Bet mano protas visą laiką buvo pilnai skaidrus, veikdamas normaliai ir logiškai. Mano spėgenys, tad, buvo normališkai stovyje. Tik mano akys apdėgavo ir sava žarū apgavo mano protą. Akys pamatė vaizdą, vieną tų vaizdų, kurie tamsius žmones verčia tikėti į stebuklus. Tai buvo optiška iliuzija, niekas daugiau, įvykusi gal nuo nedidelio sustenėjimo.

Užsibėgiu žvakę. Besilenkdamas prie ugnies, patėmijau, jog drebu ir, atsitiesdamas, krutėlėjau, lyg kad kas būtų mane pačiupęs iš užpakalio. Žinoma, aš nebuvau dar pilnai nusiramęs.

Žengiau kelis žingsnius. Kalbėjau garsiai. Praniūniavau pusbalsiai kelis punktus. Paskui užsiraikinau duris savo kambario ir jaučiausi kiek drąsesniu. Nieks dabar negalėjo jėiti kad kažin ką.

Atsisėdau ir galvojau valandą apie savo atsitikimą; paskui atsiguliau ir užpučiau žvakę.

Kelias minutes viskas buvo gerai. Paskui pajutau, kad reikia apžiūrėti kambarį, ir pasirėmiau ant alkūnės.

Ugnies buvo likę tik dvi ar trys žėrinčios žarjos, nusivėsdomos tik kojas krasės; ir man vėl pasimatė, jog matau žmogų ten sėdint.

Aš greitai įbraukiau degtuką, — klydau. Ten nieko, o nieko nebuvo.

Vienok aš atsikėliau ir nustumiau krasę už lovos.

Apžiūrėjau, kad nebutų jokios šviesos ir mėginau užmigti. Vos spėjau sudėti gluoštą, kaip sapne pamatiau taip aiškiai kaip ir tikras viskas vakaro regyklas. Iš baimės pabudau ir, užsibėgęs žvakę, sėdėjau lovoje, neatsidrasindamas migti. Vienok priešais mano norą miegas du sykii mane apmarino ant kelių sekundų. Kožnu sykii mačiau vis tą patį. Maniau, kad aš iš proto išėjau.

Dienai išausus, pasijaučiau sveiku ir miego-jau ramiai iki pietų.

Tas perėjo visai. Buvau turėjęs karštį, slo-gutį, ar kaip tą nevadintum. Žodžiu sakant, bu-vau sergantis. Vienok maniau labai kvailai.

Tą dieną buvau labai linksmas. Pietavau restaurane; nuėjau į teatrą ir gryžau į savo rui-mus. Bet priešus arčiaus, keistas nerumumas apėmė mane. Man baisu buvo vėl jį matyti. Aš jo nebijoju, nebijoju matyti jį, jį aš visai netikėjau. Aš bijoju vėl kliauties su savo aki-mis, bijoju halucinacijos, bijoju baimės, kuri mane apveiktų.

Daugiau kaip valandą slampinėju po gat-ves; paskui ant galo tiek susigėdau, kad įėjau naman. Man taip pritruko kvapo, kad vos už-ėjau trepais. Dešimtis minučių stovėjau ant ra-gazėlės ties durimis, paskui staiga pradrįsau ir ryžausi: atrakinau nuo lauko duris, įpuoliau š žvakė rankoje, paspyriau iki pusei vidurines duris savo kambario ir bailiomis akimis apvedžiau apie žydinį. Nemačiau nieko — o!

Koks lengvumas! Koks džiaugsmas! Koks išgelbėjimas! Vaikščiojau ten ir šian dideliai linksmas. Vienok nesijaučiu pilnai užtikrintu; tamsa kėrtėse baimino mane.

Miegėjau prastai, sykis nuo sykio išbudina-mas balsų vaizdos. Bet aš nemačiau jo. Ne, jis išnyko ant visados.

Nuo tos dienos pradėjau bijotis vienas nak-čia. Aš jaučiu jį ten, arti manęs, apie mane — tą vaizdą. Jis nepasirodė man daugiau. O, ne! Ir ką tas reikštų galiausiai, jeigu aš netikiu jį, jeigu žinau, kad jo nėra visai?

Vienok man nyku, kadangi aš vis apie jį galvoju. Viena ranka prie šono nuleista žemyn. Jo galva nusvirus į kairįjį šoną lyg miegančio žmogaus. Bet gana apie tai. Aš nespėnosiu apie tai daugiau.

Vienok kas yra šitas užgulus? Kam jis mane kvaršina be paliovos? — Jo kojos buvo la-bai arti prie ugnies!

Jis vaidosi man; — kvailas vaizdas, bet tik-ras. Kas jis? Aš gerai žinau, kad jo nėra, kad jis neturi butybės. Jis yra tik mano omenėj, mano baimėje, mano kančioje. Bet aš turiu iš-mest tą dalyką iš mano minčių!

Teip, bet aš mėginau veltai protauti su sa-vim, lmti drąsą. Aš negaliau būti vienas namie, kadangi jis yra ten. Aš jo nematyti. Aš ži-nau, jis man nesirodys daugiau; tas jau perėjo. Bet jis vistiek yra ten, mano mintyse. Jis yra nematomas, bet jis ten yra tuomi nemaziau. Jis yra už durų, kamarelė, po lova, kožnoj tamsioj kėrtėj ir kožname šėselių. Jei aš atkreipiu savo galvą, atidarau kamarelę, pasvie-čiu po lovą, apšviečiu kertes ir šėselius, tai jo

nėra ten, bet tasyk aš jį jaučiu užpakalyj savęs. Aš vėl atsigrežiu, žinodamas vienok, kad jo ne-išvysiu, kad jo niekad nematysiu. Ir bet jis vistiek yra užpakalyj manęs.

Tai yra kvailu, vienok baisu. Ką tu dary-tum? Aš negaliau sau duoti rėdos.

Bet jeigu būtų du namuose, tai aš jaučiu, teip, tikrai jaučiu, kad jo nebutų ten daugiau, kadangi jis yra ten dėlto; jog aš vienas — tik-tai dėlto, jog esu vienas!

Du mazi kareiviai.

Kas septintadienis du mazi kareiviai tuojau išeidavo kaip tik juos paleisdavo. Sykį išėjo iš kazarmių, jie pasukdavo po dešinei per Courbe-voje, eidami greitais, dideliais žingsniais, lyg mar-šuodami.

Pradžėj paskutinius namus, eidavo jie lėčiau pliku, rukstančiu keliu, vedančiu į Bezons.

Mazi kareiviai buvo abudu mazi ir laibi; jie išrodė, tarytum, nusikendusius savo švarkuose, kurie jiems buvo ir per duži ir per ilgi. Ranko-vės jų buvo ilgesnės už rankas, o didelės, rau-donos kelnės, verčiančios juos žengti plačiai, la-bai jiems painiojosi. Po jų standžiais, augstais šalmais veidai jų turėjo sunykusią išveidą — du sumenkę, išblįskę bretoniški veidai, menk-protiški kuoni iki gyvuliškai menkprotystei, ir melynios akys, kurios buvo malonios ir ramios.

Savo žygiuose jie niekuomet nesikalbėdavo. Jie ėjo tiesiog, žėdus su ta pačia mintim savo galvoje. Toji mintis atstovėjo jiems pašne-ką — jie, mat, surado vietą mažoj giraitėj arti Les Champieux, kuri priminė jiems jų šalį, ir ten jie jautėsi laimingais.

Atėję po medžiais, kur kirtosi keliai iš Co-lombes ir iš Chatou, jie nusimėdavo savo sunkius šalms ir šluostydavos atėję ant Bezons'io tilto, kad pasizūrėti Seinai. Stovėdavo jie ten dvi tris minutes, sulinkę pusiau, rymodami ant at-lasos.

Kartais jie pažvelgdavo linkui kanalo Argen-teuil, kur galėjo matyti plaukiojancias valteles su jų baltais, pasvirusiais ant šono pratiesais, prime-nčiais, gal, išvyzdį bretoniško vandens, uostą Vanne, arti kurio jie gyveno, ir žuvininkų valtis, stovinčias už Morbihano pakraštį jurių.

Perėjė Seiną, jie tuojau pirkdavo sau šėrineg nuo dešraus, duonkepį ir kaimiškojo vyniaus. Smotelis dešros, už keturis son, duona ir litras „petit bleu“ padarydavo šėrinę, kurią jie nešdavo iš spekečiukėse. Išėjo iš šito kaimo, jie eidavo la-bai palengva ir pradėdavo šnekėtis.

Priešakyje jų tuščia lyguma su guotais medžių kur-ne kur vedė į girią, į tąją giraitę, kuri išrodė jiems panašią į giraitę Kermarivano. Javų laukai ir pievos siekėsi su siauru taku, kuris nyko šitame jauname žalume javų ir Jean Kerderen visuomet sakydavo. Luc le Ganidec'ui:

„Teip lygiai išrodo, kaip ties Ploumivonu“.

„Teip; ištikro“.

Teip ėjo jie greta, jų vėlės pilnos buvo nei-škių atminimų jų pačių šalies, pilnos sužadintų vaizdų — vaizdų teip nayviškų, kaip ir paveikslai ant daznotos popieros, kuriuos perkū už centą. Ir jie nesiliovė pažinti tai kampą lauko, tvorą, kra-štą balos, tai kryžkeles, tai akmeninį kryžių. Jie teipgi visuomet sustodavo pas vieną kaitį, didelį akmenį, nes jis jiems išrodė panašiu į kromelką Locneuvene.

Priejus prie pirmo guoto medžių, Luc le Ga-nidec kas septintadienis piovė ryškę, lazdinę ry-škę ir indavo lupi žievę, minėdamas saviškius na-muose. Jean Kerderen nešdavo šėrinę.

Retkarčiais Luc paminėdavo vardą, kas primin-davo kokį veikimą jų vaikystos keliais trumpais žodžiais, kurie užduodavo ilgus galvojimus. Ir jų patį šalį, jų brangi tolyma tėvynė atsiminė jiems, perėmė juos ir siuntė jiems istolo savo pavidalus, savo balsus, savo gerai žinomus išvyzdžius, savo savo — kvapsnis žaliuojančių laukų, kur putė surus jurių vėjas.

Jie nejautė daugiau smarvės Paryžiaus tvar-ty, iš kurių žemė banlieve gauna riebumą; jie jau-tė tik kvapsnį žydinių šluotkarklių, kurių surus dvelkimas atvirų jurių skina ir neša toli. Ir pra-tiesai laivų, matomi viršum upės krantų, rodėsi jiems pratiesais pakraštinių laivų ten anapus di-džiosios lygės, kuri tiesiasi nuo jų namų iki pa-čiam kraštui vilnių.

Jie, Luc le Ganidec ir Jean Kerderen ėjo ma-žais žingsniais, pasikakinę ir liudni, pilni saldžios melancholijos, lankstaus, permiančio susirupinimo kletkinio žvėries, kuris atmena.

Iki Luc nulupo žievę nuo plonos lazdelės, jie priejo kraštą giraitės, kur kas septadienis jie valgydavo pusryčius. Jie surado dvi plytas, kurias turėjo paslėpti tankumoj, ir sukūrė ugnį iš šakų išsikėpti dešrą, pasisėmę ant durklo.

Pavalgę pusryčius, suvalgę savo duoną iki pa-skutiniam trupiniui ir išgėrę vyną iki paskutiniam lašui, jie sėdėjo greta ant žolės, neistardami nė žodžio, su akimis nukreiptoms į toli, uždrubusiais vokais, pirštais sudėtais kaip ant palmdos, rau-donomis dipkoms šale laukinių aguonų. Ir šikšna jų šalmy ir misingis jų knypkių žėrėjo nuo kaitinančios saulės ir vertė vieversius, giedančius ir skraidančius viršum jų gyvų stėbėtis.

Apypietė jie, kartas nuo karto, pradėdavo kreipti savo akis linkui kaimo Bezons, kadangi iš ten mergina eidavo pas karvę. Ji praeidavo pro juos kas septyadienis, eidama pamelti ir peristi karvę — vienintelę šitoj apygardoj, kuri ėjo ant žolės. Ji ganėsi ant siauro lauko pakraštį girios, truputį toliau už jų.

Neužilgo jie pamatė merginą, vienintelę žmo-gystą, einančią per laukus. Ir jiems buvo smagu matyti vaikius atspindžius saulės šviesos nuo jos skardinio (blekinio) viedro. Jie niekuomet nešne-kėdavo apie ją. Jiems tik smagu buvo matyti ją, patys nežinodami dėlko.

Ji buvo didelė, duza merga, raudonais plaukais, nudegusi nuo saulės veidu, didelė, tvirta merga iš

Paryžiaus apielinkų.

Radusi vėl juos toj pačioj vietoj besėdint, ji tarė:

„Labą rytą. Kaip matau, judu vis čionai, ar ne teip?“

Luc le Ganidec, drąsesnis, numurmėjo:

„Teip, mes ateiname pasilsėti“.

Tai buvo viskas. Bet kitą septintadienį ji juokėsi, pamačiusi juos, su užstojančiu malonumu ir moterišku gudrumu, kuris žinojo gerai jų ne-drąsą. Ji užklausk:

„Kagi beveikiate ten? Ar bandote pamatyti, kaip žolė auga?“

Luc, nuliukimintas tuomi, nusijuokė teipgi:

„Galbut, kad ir bandomė“.

„E! tai palengvas darbas“, sakė ji toliaus.

„Teip, ištikro“, atsakė jis vis juokais.

Ji nuėjo. Bet gryždama atgal su viedru pieno, sustojė vėl pas juos ir tarė:

„Ar nenorėtumėte paragauti? Patiks teip, kaip namai“.

Savo instinktyvišku prajautimu, jog jie yra tos pačios kaimiečių padermės, ką ir ji, budama, gal, teipgi toli nuo namų, ji įspėjo ir pataikė į jautrią vietą.

Jiedu abudu susigraudino. Paskui ji su vargu šep teip įlašino pieno per kaklęj stiklinės bonkos, kurioje jie buvo atsinešę vyno. Luc gėrė pirmas, mažais gurkūniais, sustodamas kas minuta paži-rėti, ar nenugėrė daugiau kaip pusę. Paskui jis padavė bonką Jeanui.

Ji stovėjo priešakyje jų, rankas pasidėjus ant klubų, viedrą ties kojomis ant žemės, linksma, padariusi smagumą.

Paskui nuėjo, sušukuši: „Allons Adieu! Iki ateinančiam septintadieniui!“

Ir jie, kol galėjo matyti ją, vedė savo akimis paskui augstą silvėtą, kuris tolinosi, eidamas vis mažyn ir mažyn ir ant galo, tarytum, nugrimzdė žalumui smagumą.

Savaitė potam išeinant jiems iš kazarmių, Jean tarė Lucui.

„Ar nederėtų mums ką gero nupirkti jai?“

Ir jiems buvo didelis klampojimas galvos su išrinkimu skanskonių merginai su karve. Luc ma-nė, kad blėkų būtų geriausiai, bet Jean velijo ko-kių nors „berlingotsų“, kadangi pats mėgo saldu-mynus. Išrinkimas jo tikrai padarė jį entuziastišku ir jie nupirko valgomų daiktų sankrovoje už du sou baltų ir raudonų cukrinių.

Suvalgę jie savo pusryčius greičiau kaip pa-prastai, budami nerviškaus nuo laukimo.

Jean pamatė ją pirmas. „Štai ji!“ sušuko jis. Luc gi pridėjo: „Teip, štai ji!“

Budama dar toli, juokėsi ji, pamačiusi juos. Ji šaukė:

„Ar viskas klosi po jų norui?“

Jie atsakė vienu balsu:

„Kaip tau einasi?“

Paskui ji pasikalbėjo, pašnekėjo su jais apie kasdieninius dalykus, kurie juos užima, apie orą, javus ir savo poną.

Jie neišdrso pasilyti jai savo cukrinės, ku-rios pamaži leidosi Jeano kišeniuje.

Ant galo Luc išdryso ir pramurmėjo:

„Mės atnešėme tau ką-nors“.

„Kagi toki? Sakyk man!“ klausė ji.

Tasyk Jean, užraudęs sulyg ausų, prisitaikė prieiti prie mažos popierėlės gausos rago ir atki-šo.

Ji pradėjo valgyti mažus šmočiukus cukraus, votuluodama juos iš vienos pusės į kitą, kurie sušuko į klecką, jai bekrantant. Abudu kareiviai, sėdėdami priešakyje jos, žiūrėjo į ją su jausmu ir džiaugsmu.

Paskui ji nuėjo melėti karvę, o sugryždama, vėl davė jiems pieno.

Galvoje jie apie ją visą savaitę; kelis kartus jie net šnekėjo apie ją. Atėjusi septintadienį ji pri-sėdo pas juos ant ilgesnės pašnekos; ir visi trys, susėdę viens šale kitu, įrėmė akis į toli, suėmę kelius rankomis, pasakojo apie mažus veikimus, smulkias nuodugnes jų gyvenimo kaimuose, kur jie buvo gimę, kuomet karvė ten, matydama, kad jos melžikė užtruko pakeliui, ištiesė linkui jos savo sunkią galvą su varvančiomis šnervėmis ir užblivė nutęstus balsu, šaukdamą ją pas save.

Mergina tuojau sutiko suvalgyti šmočiuką duonos su jais ir nugerti gurkšnį vyno. Ji atne-davo jiems tankiai slyvų kišenių, kadangi slyvos buvo prispėję. Josios buvimas paskudrino upą dviejų mažų bretoniškų kereivių ir jie čiułbėjo kaip du paukščiai.

Bet vieną antradienį Luc le Ganidec išsipašė paleisti — kas niekuomet neatsitikdavo pirmiau — ir negrįžo iki dešimtai valandai nakties. Jean neramiai laužė sau galvą su reikalu dėl šio kio iš-ėjimo savo draugo.

Sekantį ketvirtadienį Luc, pasikolinęs dešimt sou nuo savo guoliabendrio, vėl pasipašė ir gavo leidimą apeisti kazarnas ant kelių valandų. Iš-ėjus jam su Jeanu jų septintadienį vaikštytynė, jo pasielgimas buvo labai keistas; jis buvo nenurim-stantis ir visai kitokis. Kerderen nedasiprotėjo, bet jis neaiškiai laužė ko tokio, nespėdamas, kas tas būtų.

Jie nepasakė nė žodžio vienas kitam iki priejo paprastą apsisistojimo vietą, kur nuo jų vienvalinio sėdėjimo vis ant tos pačios vietos žolė pusėtinai buvo nutrinta. Jie valgė pusryčius išlėto. Nė viens nebuvo alkanas.

Neužilgo pasirodė mergina. Kaip ir žėdną septintadienį, jie laukė jos ateinant. Priejus jai gana arti, Luc pakilo ir žengė porą žingsnių prie-šakin. Ji pasidėjo pienviedrį ant žemės ir pabuči-avo jį. Pabučiavo jį karštai, apkabindama jį savo rankomis apie kaklą, netėmydama Jeano, neatmin-dama, jog jis ten buvo, net nematydama jo.

Ir jis sėdėjo ten nusiminęs, vargšas Jean nusi-minęs teip, kad jis nesuprato; vėl jo buvo apga-lėta visai ir širdis plyšo pusiau dar neišreikšusi visko jam pačiam. Paskui mergina atsisėdo šale Lucio ir jie ėmė kalbėtis.

Jean nežiūrėjo į juos, jis dabar žinojo, kam jo draugas buvo išlikęs du kartu per savaitę, ir jis

jautė savyje kartų liudnumą, kaip ir žėdną skausmą, žėdnos, kurlą padaro vylius.

Luc le Ganidec pakilo drauge eiti peristi kar-vę. Jean sekė savo akimis paskui juos. Jis juos nueinant susikabintus. Raudono-švoso jo draugo švytravo keliu. Duvos Luc, ką paėmė kująlį ir įkalė kuolą, prie kurio jie priėjo karvę.

Mergina pasilenkė ją melėti, o jis plekėjo karvei per aštriąją jos sketerą nepaisančia ranka. Paskui jie paliko pienviedrį ant žolės ir nuėjo į gilumą girios.

Jean nematė nieko daugiau, kaip tik sieną la-pų, kur jie ėjo; ir jis jautėsi teip surupintu, kad jeigu jis būtų mėginęs atsisotiti, tai tikrai būtų puolęs. Jis sėdėjo nesijudindamas, apdovos nuo nusistebėjimo ir kančios, kuri buvo prasta, bet gili. Jam norėjosi verksti, bėgti šalin, pasislėpti, niekad nematyti nieko daugiau.

Neužilgo jis pamatė juos išeinant iš tanko-mos. Jie gryžo palengva, laikydami viens kitą rankas, kaip kaimuose tie, ką yra pasizadėję. Luc nešė viedrą.

Pirma persiskyrimo jie pasibučiavo ir mergi-na nuėjo, svediusi Jeanui draugišką „labą-nakt“ ir nusišypsojimą, kuris pilnas buvo reikimo. Šė-dien ji nemanė jau silvėti jam pieno.

Du mazi kareiviai sėdėjo greta, nesijudindami, kaip visuomet, tylūs ir ramūs, jų šėnūs veidai neisėdavo nieko to, kas spaudė jų širdis. Užėjo ant jų saulė. Kartais karvė nusiliovė, žiurdama į juos iš tolo.

Savo įprastu laiku jie pakilo eiti atgal. Luc išsiipovė ryškę. Jean nešė tuščią bonką. Sugr-žino jis ją pardavinėtoju vynu Bezons. Paskui užbėgo jie ant tilto ir kaip kas septintadienis, so-stoj ant kelių minučių ties viduriu tilto pavėpsu ir tektantį vandenį.

Jean svėrėsi, svėrėsi, vis daugiau per gele-žinį atlašą, lyg matydamas srovę ką patraukian-čio jį. Luc tarė: „Ar bandi gerti?“ Vos jam ištarus paskutinį žodį, Jeano galva atsėvėrė jo ku-ną, kojos aprėžė ore ratą ir mažas, melynias ir raudonas kareivius puolė kaip akmuo, panėrė po vandeniu ir pranyko.

Luc, kuriam išgąstis surakino liežuvi, veltai stengėsi šaukti. Toliaus kiek jis pamatė ką sty-rint: paskui galva jo draugo iškilo iš vandens ir vėl umai panėrė. Dar toliau jis vėl pamatė ran-ką, kuri išsikiso iš vandens, bet ir ta pranyko. Tai buvo viskas.

Valtininkai, subėgę, nerado kuno tą dieną.

Luc vi

Laikrodininko at

Pasak Erkman - Satriana

Sutaisė S. M.

VI.

27 dieną kovo mes gavome paliepinimą išeiti iš Frankfurt. Pulke visi sakė, kad mes artinamės prie tos vietos, kur turi būti musis. Mano draugai iš Pflalburgo, Klipfer ir Zebede, kalbėjo tik apie tai, kad greičiau užplūti ant prūsų, o man tikinys, kad kalba labai netiko, nors — dabar gėda prisipažinti — aš, bijodamas pasirodyti bailių, kalbėjau taipogi, kad ir aš topat noriu ir stengiausi išvėžinti linksms.

Erfurte aš gavau laisvą nuo Katriutės; šitai taip mudžiugino mane, jog aš vos galėjau stovėti. Zebede ir kitiems pflalburgiečiams buvo labai smagu išgirsti šitą iš Pflalburgo; visi jie atėjo klausyti laiško. Aš verkiau skaudžiai, kad Katriutė meldžiasi už mane, o kiti mano draugai, beklaušdami, sakė:

— Ir už mus, be abejo, taip pat poteraija. Vienas kalbėjo apie motiną, kitas apie seserį, trečias apie merginą.

Laiško pabaigą Guldenas prasišė, kad mieste visi sveiki, rašė, kad aš kantriai keščiau visas nalis. Jis prašė mane pasakyti draugams, kad jis rupinasi ir kad giminės skundžiasi negaudami laiško nuo jų. Šitas laiškas labai palinksmo mus visus. Poto, nepoilo prasidėjo musiai ir daugelis iš mūsų jau daugiaus negirdėjo nė apie savo gimines, nė apie draugus, apie nieką, ką mylėjo ant šio svieto.

Bestovint Erfurte, vieną dieną seržantas Pinto pasakė man:

— Kareivi Berta, karalius atvažiavo! Aš supratau, kad bus svarbios atmainos. Tą pačią dieną, apie trečią valandą po pietų, visi kareiviai, kas stovėjo aplinkui miestą, sukilo, o penktą valandą ir mes paėmėme šautuvus. Į miestą atėjo jenerolas Sugem, žilas, baltas senis, ir ant rinkos padarė peržvalgą. Jis garsiai pasakė mums:

— Kareiviai, jūs esite pirmos eilės. Atmintite, kad jūs prancūzai. Tegyvuoja karalius!

Visi sušuko: "Tegyvuoja karalius!" Aš rėkia drauge su visais, bet iš mano galvos neiėjo mintis: "Kam čia reikia atminti, kad mes prancūzai einanti mušti kitus? Prancūzams šitame rodosi nėra nieko pagirtino!"

Jenerolas nuėjo, o mes tą pačią naktį išėjome iš Erfurto. Ne ilgai trukę, mes priėjome prie upės Vartau. Čion mes pirmą kartą pamatėme priešius — visą pulką kazokų, kurie, pamatę mus, pradėjo trauktis.

Aš labai pykau, girdėdamas, kaip Zebede su nekantrybe sakė: "Kada jie sustos? Kada sustos." O aš maniau vien tik apie tai, kaip puiku būtų, kad jie visiškai nueitų sav ir mums neparsieitų su jais mušti. Bet kazokai, perėję per upę, sustojo klonyje ant kito jos kranto; o keliu vis juos pulkai jotų. Seržantas Pinto pažino, kad tai rusai. Mes priėjome prie upės ir sustojome ant pato kranto. Naktį mes virėme sriovą; miegoti niekas nenorėjo. Zebede, Klipfer ir aš valgėme iš vieno blūdėlio ir mano draugai sakė:

— Rytoj, jeigu pereisime per upę, duosime jiems pipirų. Pas mus Pflalburge, turbūt, nė ne pamislinas, kad mes sėdime ant upės kranto, vargstame ir miegame ant sušalusios žemės prieš mus.

— Tai ką, — sakė Klipfer: — pagal mane, taip gyventi linksniaus; rytoj mes puikiai pasilaidysime.

Man labai nesmagu buvo girdėti šitai, bet, idant nepasirodyti bailių, aš neprieštaravau jiems, bet tylėdamas, sėdėdavau sriovą.

Pagalios mes sugulėme ant grynos žemės. Nežinau, ar aš ilgai miegojau, pabudau, sargybai kokie 200 žingsnių nuo manęs sušukus:

— Kas čia?

— Prancūzija.

Tai jojo maršalas Nei su jenerolu Sugem, su oficialieris ir patrankomis. Palei upę užsukinį jie sustojo, pastatė šešias patrankas ir ėmė statyti tiltą. Austant mes perėjome per upę, o kada rytmetiniai uki išriko, dešinėj pusėj pamatėme miestą su kuorais — tai buvo Veissenfeldas. Tarpe mūsų ir miesto buvo slėnis, apaugęs iš kraštų tankiais krumais. Maršalas Nei norėjo sužinoti, ar nėra ten pasislėpusių priešų ir pasiuntė pirmyn kareivių saulę, o kiti ejo palengva paskui juosiuos. Aš eju antroji eilėj paskui Zebede. Vos tik pirmiausias einanti prisistatė prie slėnio, tuojau keliose vietose pradėjo šaudyti. Tą pačią valandėlę prieš mus kasžin kas sužibėjo ir išgirdome patrankos šūvį. Tai rusai šaudė ir mus. Viskas aplinkui mane sujudo. Kasžin kokis dyvyas balsas užpakalje manęs privertė mane atsigrįžti ir aš pamatiau kairėj pusėj eilės tūščią vietą. Tuom tarpu pulkininkas, ramiai užkamandieravo:

— Susiglausk!

Stai už kokia 50 žingsnių vėl ugnis pasirodė, vėl, tarsi perkunas, trenkė patrankos šūvis ir vėl eilės girdėti tokis pat kaip pirmas balsas — tarytum, perlėkė vėselis ir aš vėl pamatiau tūščią vietą, bet dabar jau dešinėj pusėj. Kadangi po kiekvieno rusų patrankų šūvio pulkininkas šaukė: "susiglausk", aš supratau, ką šitai reiškia. Šita mintis mane labai nūgązdino, bet visgi reikėjo eiti pirmyn. Aš nedrįsau daugiaus dairytis, ir stengiausi nematyti. Stai jenerolas, prijojęs prie manęs, griaujančiu balsu suriko:

— Sustok!

Pakėlė akis — aš pamatiau rusus stačiai priešais save.

— Pirmą eilę ant kelių... pikes pirmyn! — užkamandieravo jenerolas.

Kadangi Zebede atsilaukė, aš atsiduriau, tarytum, pirmoj eilėj. Tarytum, dabar matau, kaip liko ant mūsų visas tas rusų pulkas ant arklių su kardais rankose ir kaip mūsų jenerolas ramiai, tarytum, ant mušto, sakė mums:

— Klausyk komandos! Taikyk... šauk!

Mes iššovėme visi drauge. Galima buvo pamatyti, kad dangus grįvau. Dumams išrikus, mes pamatėme, kad rusai, kaip vėjas, bėga atgal, mūsų patrankos baubė, kulkos lėkė, vydomos juos; o riksmas "tegyvuoją karalius" buvo girdėti iš visų pusių. Visi, tarytum, iš proto išėjo, niekas jau nesuprato, kas dedasi aplinkui, visi rėkė ir šaudė. Ašgi maniau, kad viskas pasibaigė, mušo daugiaus nebebus ir iš džiaugsmo rėkiau su kitais: "tegyvuoją karalius!"

Tik štai slėnyje, koki du ar trys šimtai žingsnių nuo mūsų, pakilo užimas ir jenerolas suriko: — Sustok!... ant kelių!... pikes pirmyn!

Iš slėnio, kaip viesula, lėkė ant mūsų rusai. Jų buvo da daugiau kaip pirmą, net žemė drebojo. Prasidėjo šaudymas; aš buvau, tarytum, apsuvas, menkai supratau, kas dedasi aplinkui, ir šaudžiau drauge su visais. Kai kurie rusai prišokdavo prie mūsų; per dumus buvo matyti, kaip jie pakildavo ir vėl išnykdavo; aš mačiau, kaip daugelis iš jų puolė, aplinkui save mačiau kraują, bet jau gerai nesupratau, kad šaudydamas, aš užmušu žmones, ir vis šoviau ir šoviau:

Po valandėlės vėl išgirdau kamandieravimą: "paliaut šauti." Bet jo ne iškart paklausė; visi, tarytum, skubino da kartą iššauti. Dumams prakrius, mes pamatėme, kaip atsitraukusi mūsų kavalerija lipo ant kito slėnio kranto. Mes pradėjome traukti miestolink. Rusai atsitraukė, mušis buvo laimėtas. O aš džiaugiausi, kad viskas tas ant gal pasibaigė.

VII.

Ant rytojaus, penktą valandą, mes išėjome iš Veissenfeldo ir perėjome per upę, tik ne per tiltą, bet briste perbridome. Vanduo siekė augščiaus kelių ir aš, nenorėdam, atsiminiau, kaip gyvendamas pas Guldeną, bijojau sušlapyti kojas, kad negauti slogos. Mes sustojome kaime Geršen. Ejo gamtas, kad umu laiku bus didelis mušis, ir kad tai, kas buvo ligšiolai, buvo tik pradžia, idant išbandyti rekrutų drąsumą. Dabar galima sau įsivaizdinti, ką jautė žmogus, patekęs į tarpą tokių beširdžių kaip Klipfer ir Zebede, kurie dagi džiaugėsi, tarytum, didelis mušis gal duoti jiems ką nors kitą kaip vien smugius pikėmis, kardais ir kulomis. Ant kalvos ties kaimu, mes sukurėme du laužų ir virėme sriovą; bet visi mes taip nuilsome, kad daugumui labiau norėjosi miegoti negu valgyti. Aš teipogi užmigau, bet ilgai da per miegus girdėjau triukšmą, balsą vežimų, trenksmą patrankų ratų ir vežimų su šūviais, vežamų viskėliu. Pabudau jau šeštą pasibaigus. Strėnas ir kojas man sėpėjo, bet aš visgi atsielėjau ir atsisėdau prie ugnies, nes man buvo labai šalta. Ugnis buvo jau kuomet užgesusi ir laužė smilko tik keli angliai. Aplink mane visi miegojo, ištiesę kojas ugnies link: daugelis krankė ir kalbėjo per sapną. Apsidairęs, aš pamatiau prieš save didelę pelkėtą lygumą, per kurią tekėjo dvi upi, o toli tekėjo plati upė Elster.

Septintą valandą visi buvo sukilę; mums padalino duoną ir šūvis. Mes buvome visiškai pakintiti ir niekas nejaudė, koki baisūs dalykai atsitiks tą dieną. Mes mislinome, kad rusai ir prūsai nežino, kur mes ir jieško mus kur nors kitoj pusėj. Bet jie žinojo kur mes, nes staiga apie dešimtą valandą jenerolas Sugem kaip vėjas pralėkė pro mus ant kalno, pažūrėjo nuo kalno viršūnės per žiurą ir greitai nuėjo į kaimą, palieps stoti į eilę. Tada mes supratome, kad priešai arti ir nori netikėtai ant mūsų užplūti, pakol didžiausia mūsų speka ejo Leipgolicink. Ėmė mušti bugnus ir mes visą puolėme prie šautuvų. Priešai sustojo per du kanuolių šūviu nuo mūsų ir aš, matydamas tą baisų rusų ir prūsų daugybę, maniau, kad viskas prazuvo. Jenerolas, prajodamas pro mus, užkamandieravo: "stok į karę!" Prasidėjo šaudymas. Prūsų kulkos puolė ant mūsų kaip žirniai, o iš kairės pusės jie šaudė ir mus iš patrankų. Musų patrankos taipogi baubė be paliovos, o oficialieris nuolat rėkė: "susiglausk! susiglausk!" Aš jau supratau, ką reiškia tas žodis, ir širdį man skandėjo ir maniau su pasibaisėjimu: "Ko aš šičia? Kaip galėjau aš čia patekti?"

Staiga netoli nuo mūsų, tarpe dviejų kalvų pasirodė pirmutinė prūsų eilė; da valandėlę, jie prišoko prie mūsų ir prasidėjo musis pikėmis. Atsitiko dalykas baisus, žmonės šoko viens ant kito, tarytum, pasiutę, kraujas liejosi srovėmis, aplinkui buvo girdėti riksmas, kaukimas, dejavimas. Visi mušėsi apsilėdami kraują. Musų jenerolui persovė koją, ilgiau turėtis jokiū būdu nebuvo galima ir mums paliepė trauktis. Po to mušio aš vos galėjau atsipeikėti. Gerai neatsimenu, kas buvo su manim laike mušio, kaip per sapną atmenu, kad aš buvau baisiai įnirtęs ant kasžin ko, ant tų nelaimingų užpuolančių ant mus žmonių ir aš mušiau kiek galėdamas, aš rėkiau, bet neatmenu ką rėkiau, mano galvoj užė, akies stovėjo raudoni rityniai ir aš svyravau, tarytum, girtas. Dabar net baisu atsiminti tą laiką.

Truputi atsipekėjęs, aš pradėjau dairytis, ar yra seržantas Pinto; jis stovėjo netoli manęs ir šluostė sav pikę. Man norėjosi dažinoti, ar yra dar mano draugai, bet riksmas "stovėk", privertė mane pamislinti apie ką kitą.

Buvo jau turbūt apie dvyliką valandą, kada mes vėl pasileidome eiti pirmyn. Subraškėjo bugnai ir vėl prasidėjo šaudymas. Kokį bertainį adyns mes nieko nematėme per dumus ir nieko negirdėjome, nes šaudymas nepasiliovė. Tik štai staiga prūsų uzrai atsidūrė vėdryj mūsų karre. Aš nežinau, kaip tai atsitiko, bet jie buvo jau viduryje, švytuodami kardais ir pikėmis į visas puses ir be pasigailėjimo mušdami mus. Mes atstatėme į juos pikes, bet jie šaudė ir mus iš revolverių — žodžiu, atsitiko baisus dalykas. Aš ligšiolai nežinau, kokiū būdu mes išėjome iš ten. Mes ėjome, nieko nematydami per dumus, gindamiesi nuo kardų ir pikių. Aš atsimenu tik tai, kad Zebede bepaliovos rėkė man: "eime! eime!" ir kad galų gale mes atsidūrėme laukuose.

*) Karro tai keturkampis iš kareivių sutaisytas taip jog iš visų jo pusių atstatytos pikes.

Vietinės Žinios.

(Tąsą nuo 4-to pusl.)

— 4 d. rugsėjo, apie 4 valandą po pietų, išskrypo iš rėlių paskutinis karas elevatorais, artėti 40 gat. ir Prairie ave. Trys ypotos tapo sunkiai sužeistos, viena iš jų, gal, mirtinai.

— Tapo suareštuota moteris, vienuolės drabužiuose, kuri rinkdavo pinigų kokių lenkiskam kunigui. Areštuota vadinasi Teofilija Slovak.

— Ant kampo N. Clark ir Center gatvių susaukė susirinkimą sąnariai Independent League su siekiu paaiskinti klausytojams kas link perstatyto miestui naujo charterio. Prasidėjus kalbai, įsimašė keli policinonai ir pasikalbėję per telefoną su savo ponais, pradėjo tvarkdariai tvarkoje netvarką daryti. Kalbėtojas H. Harding paprašė susirinkusius išsiskirstyti, kad tuom užbaigti kabinėjimasi policijos. Ant pusės bloko toliau kalbėjo ir giedojo burys "Salvation Army", bet prie jų policija nekibo. Matyt, kalba apie charterį jiems labiau rūpi.

— Duktė P. Stenslando, prezidento apvogto banko ant Milwaukee ave., p. Sendberg, išsiuntė du daktarų, ištrinti sveikatą jos tėvo. Ir kas-gi pasirodė? Pasidėjus Stenslandai tik vienuolika mėnesių kalėjime ir buvusiam visados sveiku, atrado daktarai net keliolika ligų. kaip tai: užriebėjimą širdies, chroniską bronchitą, astmą, a nemiją, emphyseją, abėną nusišnėjimą, išsėnimiją, protiską suerzinimą, silpnumą akių ir kas svarbiausia, pradžią džiavos. Suasariomis pasakojo Stenslandas, kad niekadus pinigų neėmęs, "tik prieš išvaziavimą, šako, paėmiau 12 tukstančių". Tai už ką-gi buvo mokama jam, kaip prezidentin, didelė alga? Ar dėlto, kad jis leistų vogti pirmam padorėjusiam? Visados prezidentai, užimdami tokias vietas, daug prizada kad tik gauti didesnę algą. taigi ir tegul moka už tą algą atsakančiai vesti pavestus jam reikalus. Iš priežasties jo nepriviurėjimo daug šeimynų plūdū ašarose, keturi žmonės atėmė sau gyvastį, dažinoje, kad viskas prapuolė Stenslando Banke. Duktė Stenslando giliai atjaucia kančioms tėvo, bet ar ta geroji moteris pamislinas kada apie tuos, kurie dar labiau kenčia pralaimėjė sunkų uždarbį 20-ties ir daugiau metų ir kad tam kaltas jos tėvas? Tegul turčiai išmoksta sverti nelaimes kitų savo kančiomis, o tada gal, mažiau skriaus bėdnuosius. Primiti reikia, kad abu daktarai moteris, gyvenančios Stenslando duktes namuose.

Kedakcijos atsakymai.

Buvusiam ant pikniko, Cleveland. Menkniekiai. Netilps.

Protestuojantiems, Rockford, Ill. Protestą pasiuntėme į ten kur prigulėjo siųsti, t. y. "Darb. Viltį". Seniau jau pranešėme S. L. A. sąnariams, kad "Lietuva" neturi jau dabar nieko bendro su S. L. A. prietikiams ir organu "Darb. Viltis". Kodėl S. L. A. to neklauso, tai, išties, keistas dalykas. Manome, kad ant toliau aplenkus guod. S. L. A. sąnariai mus su panašiais raštais, lytinčiais S. L. A. ir siųs į ten, kur jie priguli.

Skaitytojui, Heineman, Wis. Tokie reikalai neapėina visuomenę, užtai netaipinsime.

K. F. Jersey City. Tamista neaprašai pilną pravarde ir adresą. Beto, aprašai menkniekus, kurių visur pilna. Laikraštis turi talpinti ko svarbesnio. Netilps.

P. Šermunelii, Kensington, Ill. Tamistos išvedžiojimas, kaslink darbininkų šventės, klaidingas. Tamista išvedžioji, kad apvaikšiojimas darbininkų šventės atneša naudą darbininkams. Vienok ne taip yra. Darbininkai iš tos šventės iki šiol dar neturėjo jokio gero, nes ji parengta kapitalistų, darbininkai turėjo iš jos vien blogą. Ir štai kokiū būdu: rengdamos unijos ap-

vaikščiojimą, apmokėsiuodavo darbininkus, darbininkai buvo priversti įsitaistyti tam tikrus draubūzus; už draubūzus užmokėjo nuo 75c iki \$1.50 ir daugiau. Sakysime, jeigu vaikščiojo 10000 darbininkų, tai draubūzai parsiejo \$10.000. Ir kas gavo tuos \$10.000? Kapitalistai! nes jų kapitalistų dirbtuvėse dirba tuos draubūzus. Negana to. Unijos samdo muziką ir moka už ją gana didelius pinigus. Iš to unijos teiggi jokios naudos neturi. Kitais metais maršudavo Chicagoje su viršum 200,000 darbininkų. Taigi, lėšos tokios parodos siekdavo beveik \$100,000, o dykadoniai kapitalistai, žiurdami per viešbučių ar gyvenimų langus, džiaugdavo, rankas trindami, nes žinojo, kad viskas eina į jų kišenių. Džiaugdavo teiggi iš darbininkų pasamdytos muzikos, o darbininkams, pavargusiems nuo maršavimo, muzika nerupėdavo. Tiesa, rengdami apvaikšiojimą, norėdavo parodyti kaip jie skaitlingi, kaip jie tvirti, pajėgus, vienok tuomi ne parodydavo savo spēką, bet, priešingai, nespekė. Pasirodydavo, kad jų yra daug, bet visi duodasi kapitalistams išnaudoti, net ir "darbininkų šventėje". Kada prasidėjo apvaikšiojimai, tai jie buvo rengiami unijų dėlo, kad parodyti savo bendradarbiams kiek jų yra ir kad juos pritraukti prie unijų, bet dabar tas jau nereikalinga.

Chicago darbininkai suprato šimet, kad iš jų apvaikšiojimo pasinaudoja vien kapitalistai, užtai nedarė apvaikšiojimo, negėrė dulkes po gatves, bet visi pakėlė pikininkus, išvaziavo į girias ir linksminosi dainomis ir prakalbomis, o pelną nuo pikininkų paskyrė švietimui darbininkų. Jeigu visos unijos, kurios maršudavo kitais metais, atiduos tuos pinigų darbininkų švietimui, tai bus milžiniška suma ir už ją galės išleisti daug darbininkiskos literatūros. Argi negeriau tokiu būdu švesti darbininkų šventę? Apmąstyk tamišta. Darbininkų šventė — pirmą gegužės! Bet Amerikos darbininkai neturi atiduoti nė "darbininkų šventės" kapitalistams. Jeigu Amerikos darbininkai paliaus vaikščioti gatvėmis darbininkų šventėje, tai kapitalistai užsimansys ją panaikinti. To jie neturi daleisti. Jie gali švesti teip kaip priguli darbininkams, o ne krauti dar labiau kapitalistų turus. Darbininkai turi pašvesti savo šventę apšvietimui savo bendradarbių, o ne palinksminti kapitalistų!

Pajieskau savo giminaičių: Juozo Gasperičio ir Jono Jazučio; treči metai Amerikoje; paeina iš Kauno gub., Šiaulių pav., Žagarės vol., Minsaičių kaimo. Teipat pajieskau Jievos Lucinaitės, dveji metai Amerikoje; paeina iš Vilniaus gub. ir pavieto, Musnikų valsčiaus, Pamusių kaimo. Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinią antraštu.

Pranas Jasutis

540 Canal str., New York, N. Y.

Pajieskau trijų giminaičių: Jurgio Jurgačio, Sikstonų sodžiaus, Martino Gasuno ir Onos Pipenaičios, abu iš Klausučio, sodžiaus Birzių. Turiu svarbų reikalą, prašau duoti žinią ant šio adreso:

Jonas Gribas,

Box 828, Aberdeen, Wash.

Pajieskau savo brolio Konstantino B. Pradžioj liepos mėnesio, šimet, gyveno Columbus, O. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią ant adreso:

Joe. Bizas,

6th Co. C. A. F. Monroe, Va.

Pajieskau sesers Monikos Puodžiuvienės ir jos sunaus Jono Podžiuvienuko. Paeina iš Kauno gub., Raseinių pav., Girtiškio parapijos, kaimo Katarkalnio. Teipgi pajieskau susiedo Antano Judviko, jau 8 metai kaip Amerikoje; pirmiau gyveno Washington, D. C. Turiu labai svarbų reikalą. Meldžiu atsiųskti ant adreso:

Ona Steponaitienė,

6 Burleigh Str., Cambridgeport, Mass.

Pajieskau Danieliaus Jacevičios, Kauno gub., Telsių pav., Lieplaukės parapijos, Užgirių sodos. Pirmiau gyveno Kensington, Ill. Dabar, girdejav, gyvena Chicago Heights, Ill. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią ant adreso:

Vincentas Gandiesius,

Camp 4, Labranche, Mich.

Ant pardavimo.

Ant pardavimo, iš priežasties išvaziavimo į kitą miestą, geri naminiai rakandai (furniture). Parsiduoda pigiai. Artesniam susizinojimui adresas:

Peter Okocki,

4501 S. Paulina St., Chicago, Ill.

Ant pardavimo Barber Shop'e, geroj vietoj, tarp lietuvių išdirbtą vietą, geri rakandai. Atsiųskite į "Lietuvos" Redakciją.

Linksmas naujiena lietuviams!

Siuom apgarsiname visierms

Linksmas naujiena lietuviams!

Siuom apgarsiname visierms

Linksmas naujiena lietuviams!

Siuom apgarsiname visierms

Linksmas naujiena lietuviams!

Siuom apgarsiname visierms

Linksmas naujiena lietuviams!

Siuom apgarsiname visierms

Linksmas naujiena lietuviams!

Siuom apgarsiname visierms

Linksmas naujiena lietuviams!

Siuom apgarsiname visierms

Linksmas naujiena lietuviams!

Siuom apgarsiname visierms

Linksmas naujiena lietuviams!

Siuom apgarsiname visierms

Linksmas naujiena lietuviams!

GERA PROGA REIKALIN-GAM.

Parsiduoda labai pigiai didžiausias salionas Chicagoje, kuris randasi ant trijų kampų ulyčios Didžiųjų Stokjardų. Biznis gerai eina. Apgyventa lietuvių ir lenkų. Čia yra daili mitigams ir pasilinksminimams salė, teippat galima patalpinti restauraciją. Parsiduoda iš priežasties kito didelio biznio. Trumpame laike atsiųskite ant šio adreso:

Pallulis Bros.,
4501 Gross Ave.
near 45th Street,
Chicago, Ill.

Reikalavimai.

Reikalauja mergaičių virš 16 metų prie darbo litarų liejykloje. Jokios praktikos nereikia.

Barnhart, Bros & Spindler
187 E. Monroe St., Chicago, Ill.

Reikalaujame darbininkų - mechanikų. Mokestis gera. Atsiųskite:

45 La Salle st. (Room 8)
Ne agents.

Reikalavimai.

Reikalauja mergaičių virš 16 metų prie darbo litarų liejykloje. Jokios praktikos nereikia.

Barnhart, Bros & Spindler
187 E. Monroe St., Chicago, Ill.

Reikalaujame darbininkų - mechanikų. Mokestis gera. Atsiųskite:

45 La Salle st. (Room 8)
Ne agents.

Reikalavimai.

Reikalauja mergaičių virš 16 metų prie darbo litarų liejykloje. Jokios praktikos nereikia.

Barnhart, Bros & Spindler
187 E. Monroe St., Chicago, Ill.

Reikalaujame darbininkų - mechanikų. Mokestis gera. Atsiųskite:

45 La Salle st. (Room 8)
Ne agents.

Reikalavimai.

Reikalauja mergaičių virš 16 metų prie darbo litarų liejykloje. Jokios praktikos nereikia.

Barnhart, Bros & Spindler
187 E. Monroe St., Chicago, Ill.

Reikalaujame darbininkų - mechanikų. Mokestis gera. Atsiųskite:

45 La Salle st. (Room 8)
Ne agents.

Reikalavimai.

Reikalauja mergaičių virš 16 metų prie darbo litarų liejykloje. Jokios praktikos nereikia.

Barnhart, Bros & Spindler
187 E. Monroe St., Chicago, Ill.

Reikalaujame darbininkų - mechanikų. Mokestis gera. Atsiųskite:

45 La Salle st. (Room 8)
Ne agents.

Reikalavimai.

Reikalauja mergaičių virš 16 metų prie darbo litarų liejykloje. Jokios praktikos nereikia.

Barnhart, Bros & Spindler
187 E. Monroe St., Chicago, Ill.

Reikalaujame darbininkų - mechanikų. Mokestis gera. Atsiųskite:

45 La Salle st. (Room 8)
Ne agents.

Reikalavimai.

Reikalauja mergaičių virš 16 metų prie darbo litarų liejykloje. Jokios praktikos nereikia.

Barnhart, Bros & Spindler
187 E. Monroe St., Chicago, Ill.

Reikalaujame darbininkų - mechanikų. Mokestis gera. Atsiųskite:

45 La Salle st. (Room 8)
Ne agents.

Reikalavimai.

LOTAI LOTAI

Prie pat viršutinio Metropolitan geležinkelio.

Prie didelių fabrikų.
Arti Grant Works fabrikų.
Netoli nuo Northwestern Electric Works.

Gera ir pigi komunikacija. Už 5c, su 20 minutų gali atvažiuoti į miestą Metropolitan geležinkelio, arba 12-tos ul. karais. Sveikas ir žystas oras, kaip ant farmos.

Lotų prėkės po \$350 ir augščiau. Toje vietoje šimtai simtai namų, statosi, tad lotų prėkės kasdien kyla augstyn.

Pirkęs čia lotą už \$350.00, už meto laiko lengvai gausi už tą patį lotą \$450.00. Reikia suprasti, kad kur teip gausiai nauji namai statosi, ten lotų prėkės kasdien kyla augstyn.

Pirkite lotą pigus.
Atsiukaukite pas

A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

PINIGŲ PREKĖ.

Tiki 500 rublių, rublis po... 52c
Nuo 500 iki 1000 rublių, rublis po... 53c
Virš 1000 rublių, rublis po... 51c

Prie kiekvieno siuntinio reikia pridėti 25c ant pašto kasto.

Jei norite, kad pinigai greitai ir gerai suvalkėtų, ir niekur neeityt, tai atsiukite per "Lietuvos" redakciją, adresuodami taip:

A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Knygų Katalogas

27 Gyvenimo Mokykla. Parašė Orisono Sveto-Marden. Lietuviškos kalbos išvertė K. Žegota. Užrašai pagarsėjusių žmonių. Labai naudinga knyga. Didelio formato. Chicago, Ill. 1907. pusl. 100. \$1.50. Drusai apdaryta \$2.00.

35 Gyvenimo vaizdeliai. Susidedanti iš dešimties sekančių gražių pasakalių. Atsiveiklinimas, Vagis, Kas kalta, Gatvės vaikai, Paporčio žiedas, Misko sargas, Signalas, Keleivis, Buvo esybė. Chicago, Ill. 1902, pusl. 99. \$1.50.

43 Iš gyvenimo lietuviškų Vėlių bei Vėlinių. Pasakos surinktos D. J. Basanavičiaus. Šioje knygoje telpa keli šimtai gražių pasakų, apie rojų dangų, žvėdžių, pelkių, apie gilius, marą, cholėrą, apie dvasias (dušias) vėlinius, jų valdinimus ir t. t. Pasakos užrašytos tokiu būdu, kokie buvo pradedant, Paveikėjų - pagal tarmę panevėžiečių, šiaulių - pagal tarmę šiaulių, suvalkių - pagal tarmę suvalkiečių, Prūsų Lietuvių - pagal tarmę Prūsų Lietuvių. Druklijo - Chicago, Ill. 1903, pusl. 470. Popieriaus apdaruose \$1.50. Audinio apdaruose \$2.00.

63 Karės laukuo. (Karėvijo atsiminimai). Parašė Vsevolod Garšin. Vertė A. Lajis. Užimanti pasaka iš laukų karės mokyklų su turkais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 81. \$2.00.

67 Lietuviškos Pasakos Vyriausio. Surinko D. J. Basanavičius. Dalis I. Čia telpa 141 labai gražių, juokingų, išmintingų ir žingėdžių pasakų. Chicago, Ill. 1903, pusl. 280 \$1.25. Drusai apdaryta \$1.50.

68 Lietuviškos Pasakos Vyriausio. Surinko D. J. Basanavičius. Dalis II. Čia telpa 205 labai gražių ir juokingų pasakų, blyviančių klevienų skaitytų ir klausytų ir labai naudingos. Chicago, Ill. 1903, pusl. 330 \$1.25. Drusai apdaryta \$1.50.

69 Lietuviškos Pasakos Vyriausio. Surinko D. J. Basanavičius. Dalis III. Čia telpa 202 dar gražesnių, juokingesnių pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 333. \$1.25. Drusai apdaryta \$1.50.

70 Lietuviškos Pasakos Vyriausio. Surinko D. J. Basanavičius. Dalis IV. Chicago, Ill. 1905, pusl. 299. Šioje knygoje telpa kaip ir pirmosios dalyse D. J. Basanavičiaus surinktų pasakų, telpa keli šimtai užimamųjų ir juokingų pasakų. Klevienas nusipirkęs iš pamėnėtų 4 knygu I, II, III ar IV dalį, turės per visą savo amžių neįsėdinti pasakų turą. \$1.25. Drusai apdaryta \$1.50.

76 Maxim Gorkij. Pasakojimai. Iš rusų kalbos vertė A. Lajis. Turinys: Giesmė apie sakalą, Nenaudėlis, Makaras Čudra, Rudenį, Dvidešimta šeši ir viena. Chicago, Ill. 1906, pusl. 103. \$2.50.

90 Oltipa. Graži apysaka iš laukų žvėrtarpių karės šiaurinės Amerikos indijonų. Vertė A. Olszewski. Antra patalysa laida. Chicago, Ill. 1906, pusl. 95. \$2.50.

100 Pasaka apie kantrią Aleną. Dukterį turki cecorlaus Antoniaus, kuri per 22 metų vaikščiodama po svetą, daugybę bėdų ir vargų iškenčė. Antra laida. Iš lenkiško vertė A. Olszewski. Chicago, Ill. 1902, pusl. 66. \$2.00.

114 Ponas ir bernas. Apsakėlė L. Tolstojaus iš gyvenimo mokyklų kalmėdų. Žingėdai, norintems susipa-

žinti su būviu ir sąlygomis mokyklų kalmėdų gyvenimo; ji vertė skaitytą drauge jausti su vargo prieštargalams žmonėms. Chicago, Ill. 1904, pusl. 60. \$2.50.

120 Po priedanga šventinys. Istorinė apysaka iš Rymo laikų. Parašė B. Posteris. Vertė K. J. Odesioje, 1905, pusl. 100. \$2.50.

124 Robinsonas Kruzio. Graži moliškė pasaka. Antra patalysa laida. Chicago, Ill. 1903, pusl. 83. \$2.50.

185 Žmogus nepilnuolis. Vertė iš švediško Nėris. Labai graži apysakėlė, kaip turtingo prekėjo sunus apvedė su varginga mergina ir laimėdavo gyveno už kitus, apvedusius su turtingomis. Šita apysakėlė užima klevieną jauną vaiką ar merginą ir mokina žmogiskos doros. Chicago, Ill. 1899, pusl. 43. \$2.50.

134 Sidabrinis Kryželis arba Dailė iš Nazareto. Apsakėlė iš laukų kankinimo Kristaus. Eugenius Sues. Vertė J. Lauksis. Chicago, Ill. 1906, pusl. 169. (Šita knygelė Vilniaus vyskupas uždraudė lietuviams skaityti). \$50c.

200 Akis už akį, dantis už dantį. Juokai viename akte. Perdirta iš vokieško. Chicago, Ill. 1907, pusl. 29. \$10c.

210 Dėdė atvažiuo. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisę K. B. ir M. P. Chicago, Ill. 1902, pusl. 62. \$20c.

225 Geriausio vėliaus negu niekad. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisę K. B. ir M. P. Chicago, Ill. 1902, pusl. 48. \$15c.

257 Kun. Gramulos Raštinioje. Komedija viename akte. Parašė kun. Fr. Hodur. Gražiai parašyta komedija, tinkanti perstatymui. Chicago, Ill. 1906, pusl. 14. \$10c.

262 Mindaugas Lietuvos Karalius. Istorinė pasakėla 5-ae aktoose. Lenkiškai parašė Julius Sloveckis. Lietuviškai vertė V. Kapsas (D-ras V. Kudirka). Chicago, Ill. 1900, pusl. 86. \$25c.

331 Žilė galvon - vėlinas vuodegon. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisę M. P. Chicago, Ill. 1902, pusl. 31. \$10c.

471 Akyvi apsirėikimai sviete, ant kuri žmonės nuolat žiuri, bet jų nesupranta. Su 7 paveikslėliais. Lenkiškai parašė Promyk. Pirmą sykį išversta į lietuvišką. Labai naudinga knygelė tiems, kurie nori sužinoti iš ko darosi žalai, grįžusiai, lietus ir anegias. Kas yra debesiai, ant ko jie laikosi ir t. t. Chicago, Ill. 1894, pusl. 79. \$30c.

472 Apsirėikimai Atmosferoje arba Meteorologija. Pagal profesorių Vojekovskio sutaisę Šernas. Aprašo iš ko susivertia ore žalai ir grįžusiniai, nuo ko atsiranda ant dangaus įvairios šviesos ir šešėliai, ir daugybė visokių kitų įvairiausių oro apsirėikimų. Plačiai ir labai suprantamai paaiškinta kaip galima sužinoti oro permainas ir daug kitų įdomių dalykų. Klevienas aprašymas, dėl aiškumo supratimo parodomas ant paveikslų. Norintems arčiau susipažinti su oro ypatybėmis, verta perskaityti. Chicago, Ill. 1907, pusl. 238. \$75c. Apdaryta \$1.00.

473 Aple žemę ir kitus svietus, ju būvi ir pabaigė. Pagal Holpern, Falbą ir kitus, sutaisę Šernas. Aprašo kas yra žemė, iš ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi. Kas yra saulė, žvaigždės, mėnulis, planetos, kometai ir kitos retai matomos žvaigždės. Su 30 astronomiškų paveikslų. Yra tai vienintelė knyga iš kurios žmogus sužino, kaip apsisivesti. Chicago, Ill. 1896, pusl. 225. \$75c. Ta pati apdaryta \$1.00.

480 Meteorologija arba mokslas apie gyvūnų daigtus. Pagal prof. Nusbaum, sutaisę Šernas. Mokslas koki būdu radosi gyvi suvėrimai ant mūsų žemės, kaip jie vystėsi pradėjus nuo mažiausių vabalių iki daigų ilg paukščių, žvėrių ir paties žmogaus. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, pusl. 147. \$40c.

507 Gamtos istorija. Pagal P. Bert, vertė D-ras A. Bacevičia. Knyga su daugeliu gyvulių, vabalių, žuvių, žmonių, medžių ir akmenų paveikslėlių; trumpai aiškiai ir suprantamai išaiškina gamtos istoriją, ypač tuos dalykus, ant kurių žmonės žiuri, bet jų gerai nesupranta. Chicago, Ill. 1903, pusl. 223. \$50c.

508 Gamtos pajėgos ir kaip iš jų naudotis. Pagal Bitner sutaisę Šernas. Svarbios moliškios vertės knyga, su daugybė paveikslų ypač tuos, šinerių ir kitokių prietaisų ant išnaudojimo gamtos pajėgų. Chicago, Ill. 1904, pusl. 256. \$60c.

527 Kada ir koki būdu gali sviete pasibaigti. Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgandus. Knygelėje aprašyta svieto pabaiga. Kes nori darsinoti kada ir koki būdu gali svietas pasibaigti, tegul perskaito šią knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135. \$35c.

515 Iš kur atsirado mūsų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? Pagal Lunkevičių sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, pusl. 73. \$20c.

525 Kaip gyvena augmenys? Pagal Lunkevičių ir kitus sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Yra tai aprašymas apie yvairius mūsų žemės augalus, jų sudėjimą ir amtinias, gyvi ir pletoję, nuo pat menkiausių pavidalų iki didžiausių ir tobuliausių. Chicago, Ill. 1901, pusl. 129. \$35c.

526 Kada ir koki būdu svietas suaitė? Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgandus. Aprašyta koki būdu tveriasi dangi švi kūnai ir kaip mūsų žemė susivėrė, telpai koki būdu atsirado ant jos gyvybė. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 140. \$35c.

548 Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lekcijos Profesoriaus Blochmano. Lietuviškos kalbos vertė J. Šernas. Spaudiniskos kalbos vertė J. Šernas. Chicago, Ill. 1907, pusl. 138. \$35c.

553 Patįjimas organiško svieto. Pagal Bitner sutaisę Šernas. Knyga didesės moliškios vertės. Ji aprašo tverimais viso suvėrimo ir visų gamtos suvėrimų daktų; parodo, kaip gamtos suvėrimai ir giliausias žemės sluogsnis, daug milijonų metų atgal gyvenusius ant žemės augmenis, vabalus, žvėris, paukščius ir t. t. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1905, pusl. 137. \$35c.

566 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sekšnių storio. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą, žemės sluogsnis, kuriuose tu suvėrimus kunus randa, gali be apsirėikimo apsprėti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. \$1.00. Ta pati apdaryta \$1.25.

565 Senų gadinų lianykė gyvi suvėrimai. Pagal Hutchinsono sutaisę Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadinų yvairius suvėrimus gyvenusius ant žemės dar prieš atsiradimą žmogaus. Šiandien tu suvėrimus kunus žmonės kasdien gilius lūkus, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tuli suvėrimų atrado žieles, neaugančius kunus, užklotus keliolikos sekšnių storio žemės elio. Jie yra šandien išstatyti įvairiose muziejuose, iš kurių žmonės mokinsis pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mirusio žvėrio kuno užaugo elio žemės keliolikos sek

